

ՐԱՏՆՄԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻ

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ 3

ԻՍԹԱՆԳՈԼ, ՅՈՒԼԻՍ 3, 1913.

ՆՊ 27

ՊԵՆՏԻ ՄԱՆՍԱՔԱՍԼԱՐ

ՄԷԶԱՐԸՆ ՍՈՒՅՈՒՄԻ ՄԸ ԶԸԳՏԸ

Վաղթընյա պիր խասթա մուայէնէ էտիյօր խտիմ: Պիր չօգ մուայէնէ վէ սուալլարտան սօնրա խասթայա պազը թէրթիպլէր վէ թէտ- պիրլէր սէօլէմէյէ պաշատըմ: Էվվէլա, «Զօգ եէմէք եէմէյէճէքսին», ազ տա եէյիպ գաթիֆ- լէնմէյէճէքսին, էթլի, հաղը, թաթլը, աճը եէմէյէճէքսին, փէք գաթլը, հաղմը կիւճ չէյլէր եէյիպ միտէնի եօրմայաճագսըն, փէք սէյյալ տաթի եէմէյէճէքսին, կազ հասըլ էտիպ մի- տէնի չիչիրիրլէր» տէտիմ: Խասթա գօլլարընը գափուչտուրմուչ օլարագ աինլէյիպ, «Պաչգա նէ՞ հափմայաճագըմ», տէյու սօրտու: «Բագը, չարագ, սիկարա տաթի իչմէյէճէքսին», տէ- տիյիմտէ, «Զայ, գահվէ իչէյի՞մ մի» տէյու սուալ էյլէտի, «Խայր օնլար տա չարվընթը վէ ասապիյէթ վէրիր, օլմագ», տէտիմ: «Պաչգա՞ նէ վար» սօրտու խասթա: «Գօյմայաճագսըն, էօլլէ հարագէթսիզ պիր քէօչէտէ տէ օթուր- մայաճագսըն, քէյֆլէրէ, կէճէ թէճէմմիւլէրի- նէ կիթմէյէճէքսին, մէրագ տա էթմէյէճէքսին, թէէնիւլ էթմէյէճէքսին, վիւճուտինէ գահմէթ վէրէն իւ հափմայաճագսըն, ֆիթրինի տէ եօր- մայաճագսըն», տէվամ էթտիմ վէ տահա տէ- վամ էտէճէք խտիմ, խասթա եիւզիւմէ պագըզ կափաճա «մեզարըն սուլո՞ւ մը չըզը», տէյու ճէ- վապ վէրտի: Պիչարէնին հագգը վար խտի, պու տէնիլէնլէրի իճրա էթմէյէ չալըչարագ պիր էօմր հաշամագտան իտէ մէզարա կիրմէք քէն- տինէ տահա գօլայ կէլաի: Պու հալտա պու- լունան հալընը խասթալար տէյիլ տիր: Պիր

քիմսէ տիւչէր, ֆագիր օլուր, հախօտ պիր պաթիթսըզըզա թէսաարֆ էյլէր իտէ, նասիհաթ վէրէն, ազլ էօյրէտէն չօգ օլուր: Էնճամ հէր նէ ֆէլագէթէ օղրասա ազլսըզ, թէտպիրսիզ, նասիհաթ աինլէմէզ, սէօզ անլամագ օլուր վէ հէր քէս միւսթահագ օլտու, տէրլէր: Սաղլամ ատէմ սապահլարա գատար ույգուսուզ գալըր, գարնընը իչիլիէր, թաթլըլար, թուրչուլար իլէ տօլտուրուր, պիր չէյ տէյէն հօգ, պիչարէ գաթիֆ իքի իւզիւմ տանէսի եէսէ, չիւ վէ իւլէթ զալէպէ էտիպ վէֆաթ էթսէ, հէր գապահաթը քէնտինէ եիւլէտիրլէր, չիչպօղագ օլուր, սա- պըրսըզ օլուր: Զէնկին հէր տիւրլիւ րէզալէթի հափար, մօտա օլուր, խըրսըզըզ էյլէր կէօզ աչըզըզը սայըլըր, օն պինլէրի չալսա, նէ համան ուսթա ատէմ տիր, տէրլէր, նամուսըզըզ էթ- սէ «Սլաֆրանկա տըր», տէրլէր: Ֆագիր էվլա- տը աճըզատան էօլիւյօր իքէն պիր էքմէք չալսա քիւրէյէ կիտէր: Նամուսընը սէթր էթմէք ի- չիւն պօղագընտան քէսիպ աէ գարըսընը կիյ- տիրսէ, մասխարա օլուր: Զօճուզլարընը նա- ֆագասընը միւսաֆիրէ եէտիրսէ անմագ սա- յըլըր, եէսէ օլմագ, եէմէսէ օլմագ, կիյինսէ կիյինմէսէ տաթիմա գապահաթլը քէնտիսի տիր: Հալը հագըրտա վէ տաթիմա պիզ էրմէնիլէրին մէվգիի պու խասթա վէ տիւչիւնին հալինէ պէնզէր, տէրալիյիզ, տիւչիւնիզ, պիր չարէ ի նէճամ իչիւն հէր եէրէ, հէր քէսէ միւրաճաաթ էտիյօրըզ: Լաքին էօլլէ պօլ պօլ վէ էնի փէ- չինէ ույմագ նասիհաթլար վէ թափսիլէլէր իչիտիյօրըզ քի անլէրի իճրա էտէլիմ տէր իքէն, պիւթիւն պիւթիւնէ չալըրըզ, տէրտ արթըրըյօրըզ, իլլէթ քէսպ ի չիտտէթ էտիյօր,

ալէմ պիղի թագպին էտիյոր, էօլիւյօրըզ եինէ պիղ դապահաթլը վէ մէսուլ օլույօրըզ :

Կէրէք էրմէնի-Թիւրք վէ կէրէք էվրօիա մաթպուլաթընտաքի պին պիր թավսիյէ վէ նասիհաթլարը օգուտուգճա չօգ տէֆա էօյլէ հալա կէլլօրըզ քի «Անգաւորն սոյո՞ւ ընտ չըգճը», տէմէքտէն պաշլա պիր չարէմիզ գալմայօր :

Պիր թագըմը՝ անվալիմիդի հիւքիւմէթէ վէ ալէմէ անլաթմադ իչիւն եաղմաղը, չըղմաղը, չէքվա էթմէյի թավսիյէ էտէր իքէն, տիկէրլէրի էթրաֆըմըդտաքի գալմարըն անվալը րուհիյէսինի, թապիաթընը հիսապա ալմալը» տէյօր : Պիր թարաֆտան արասընտա՝ պուլունտուղուսուղ պազը գալմար իլէ հիւսն ի մուաչէրաթտա պուլունմալը, անլէրէ մուհապպէթ էթմէլլիյիզ, այնի գէմանտա անլէրին թէասսուպ վէ պազըլարընըն վահչէթինի հիսապա ալմալըլըզ : Վաթան իչիւն սասապաթլա գան տէօքմէլի, էվտէ դարընը գալըրըլար իսէ, սէրին աիւչիւնիւպ թահրիք օլունմամալը, վաթանտաշար իլէ սամիմի ալագա էտիպ իզթիսատի, ախլազի վէ իլմի տաիրէլէրտէ թէրագզը էթմէլի, էվլինի եազարլար, մալինի ալըրլար իսէ գըզըչմամալը, եինէ թէրագզը էթմէլի Պիր թարաֆտան հիւքիւմէթէ միւրաճաաթ էտիպ եալվարըրըզ, հիւքիւմէթ «Վուգուլաթը ատիյէտէն տիր, էհէմմիյէթսիզ տիր» տէր վէ չայէտ խարիճտէ պուլունան էրմէնիլէր օրայա պուրայա սըզլանըր իսէ օ վազթ տա իսսին օլուրըզ, հէման Թիւրք մաթպուլաթը «գանընըզը պաշընըզա աշըրաքնալըն, Պու համիյէթ վէ Վաթանփէրվէրիք տէյիլ» տէյու թէհտիտ վէ սիթէմէ պաշլար : Պիր թարաֆտան «մէչրուլիյէթի, ճանըմըզը, ըրղըմըզը, մէմէքէթին ճահիլ վէ միւֆսիտ գըսմընըն թէարուղընա գարչը միւտաֆաա էթմէլլիյիզ, թէտարիքլի օլմալըլըզ», տէյէ պաղըրըլար, թապիի սիւփիւրիլէ իլէ էտէճէք տէյիլիզ, իմտի սիլաճ ալմայա թէչէպպիւս էյլէսէք, «Պասիրէթսիզ, ազլըզ ատէմլէր, օլ պիրլէրինի թահրիք էթտիլէր, քէնտի քէնտիլէրինէ էթտիլէր», տէյու հէր տիլի թուլման, գալէմի էլինէ ալան թէմիլիյէթ վէրի : Հիւքիւմէթ իսէ սիզ իիթիլալ չըգարաճադսընըզ տէյու պիր ուֆադ թապանճայը պիլէ թօփլայըպ պիղի հապս էտէր : Սիլահըզ պօյնուսուղը պիւքիւպ էօլսէք, «ինսան տէյիլ գօյուն սիւրիւսիւ» տէյու իւզէրիմիզէ կիւլէրլէր : Բիւրալէր պիր թարաֆտան գաթլ վէ եաղմա էտէր, արաղիլէրի գապթ էտէր իքէն ճալարըն պու ֆիլիլէրինէ գարչը փօթէսթօ էթսէք

«Բիւրալէրին իզգէթ ի նէֆսինէ, չէրէֆլէրինէ սօգունտունուզ» տէրլէր : Պիր մէմուրըն հագգընտա չէքվա էթսէք, չէքվամըզը օլ մէմուրտան սօրուպ պիղի թէքզիպ էտէրլէր, ֆազլա օլարագ պիր տէ խուսուսմէթ գազանըրըզ, պիղ չաշըրմայալըմ տա քի՞մ չաշըրսըն :

Էվրօիայա սօղրու օլան վաղիյէթիմիզէ պազընըզ, թամ այնի հալտէյիզ : Տիւլէլ ի մուազգամատան պիրի պիզէ իշթիրաքը հիսս կէօսթէրսէ, շու եաշամագ հագզըմըզա տաիր պիր սէօզ սէօյլէսէ, օլ պիրի հէման պունուն ալթընտա սիյասի պիր մագտէտ կէօրիւպ օլ մագսէտի պօշա տիւչիւրմէք իչիւն պիղի մանվ էթմէյէ չալըշըր : Ինկիլթէրրա էրմէնիլէրին հալինին իսլահը տէրսէ Բուսիա փիւր զազապ օլուպ պիղի էօլտիւրիւր : Բուսիա չայէտ պու մէսէլէյէ տաիր պիր սէօզ սէօյլէսէ, Ինկիլթէրրա թէքմիլ գըրչլըլարը վէ սիյասի գուվէթի իլէ գարչսընա տիքիլիւր : Պիր թարաֆտան պիր իւմիտ կէօրիւպ մէսրուր օլսագ պիզէ ճինայէթ ատտ օլունուր, մէյուս օլուպ ֆիղան էթսէք նանքէօր օլուրըզ : Թիւրք ֆըրգալարընտան պիրինէ թէմայելիլ էթսէք եա իչիմիզտէն պազըլարը անլէրէ միւմաշաթ կէօսթէրսէ, օլ պիրի պիզէ խասըմ օլուր : Թէմայիւլ էթտիլիմիզ ֆըրգա իսէ հիչ թէսահիւպ էթմէլ : Ֆըրգալարըն շու տէհչէթլի վէ թէհիլքէլի միւսատէմէսինտէ, ալը վար հօգ ֆարիզտէ պիր էրմէնիսին Շէրիֆ փաշա իլէ կէօրիւպիւլիւ զազէթա սահիֆէլէրինէ աթըլըր վէ պիկիւնահ էհալի չիւպհէ վէ ատապէթէ հէտէֆ օլուր :

Տահա աճայըլը վար, պիր գաշ սէնէ էվէլ Կէնճ Թիւրքլէր հագզընտա իւլ փարմաղըմ գալընըլընտա պիր քիթապ եազմը, Կէնճ Թիւրքլէրի մէտն էտէ էտէ սէմալաթըն եէտի գաթլարընտա ճալարը գօյաճագ պիր եէր պուլամամըլ օլան, Ինկիլթէրրա փարլամէնթ աշարսընտան Մր. Պըքսթըն իլէ Պօղոս Նուպար փաշանըն կէօրիւպիւլ օլտուղունու պիլէ՝ պու կիւն Կէնճ Թիւրք օրկանը Թաւալիլի էքֆիսա՝ էրմէնիլէրին պիր ճինայէթի կիպի ատտ էտիպ վաթան իչիւն վէ պիզգաթ օ Կէնճ Թիւրք հիւքիւմէթի մէսլէքի իչիւն գանլար տէօքմէքտէ օլան պիր միլլէթի խալին կիպի կէօսթէրիյօր : Մր : Պըքսթըն օլ վազթ «Կէնճ Թիւրքլէրտէ էօյլէ պիր վապար վէ ֆազիլէթ վար տըր քի՞ օլ ինդիլապտա օլան ազիմ իճրաաթլարընը պիլէ հիքեայէ էթմէյօրլար» տէյօր իտի : Օլ վազթ իսթանպուլա կէլտի, փէրա ֆալաստա Կէնճ

Թիւրքեր անը իհաթա էտիպ էլէրինն իւզէ-
րինտէ կէզտիրմէքտէ խաթէրինն կէօրտիւմ :
Շիւմի օ զաթ ֆիքրինն թէպտիլ էթմիշ իսէ
պունուն սէպէպինն վէ մէսուլընը թագպին
էտէճէք հէրտէ, էրմէնիլէր թագպին օլունույօր :
Տիւնքի տօսթ պու կիւն տիւշմէն թէլագզը օ-
լունույօր : Նա՞սըլ շաշըրմայալըմ :

Արթըզ թէնպինաթ, Նասիհաթ, Թալիմաթ,
Թայիպաթ, Թագպինաթ, Թէվպիսաթ տինլէյիպ
սիթէմ, ճէզա, մահրուլմիլէթ, Թագիր, Թէատ-
տի վէ էօլիւմէ հէտէֆ օլմպգտան օսանսուզ,
Մեզարըն սույու մը չըզը, տէմէքտէն պաշգա
պիր սէօզ խաթըրմա կէլմէյօր :

Ա. Ս. ՆԱԳՎԱՇԵԱՆ

ՏԱՐ ԱՂԱՃԱՐԸ ՆԷ՞ ՍԷՅԼԷՅՈՐԼԱՐ

Բէսմի եա զայրի բէսմի վուգու պուլան
պու զաթլար, Նազըմ վէ Շէվքէթ փաշա
կիպի գուրչուն գուրպանլարը օլսուն, եախօտ
Պայաղիտ մէյտանընտա 12 տար աղաճը գուր-
պանլարը օլսուն, պիր վագթ Ֆրանսա սի-
յասի ֆըրզալարընն հէքսիկէրինն գարչը խուն-
րիդ առաւլէթլէրինն վէ օ ինգիլապըն ճեհլէթ
հիւքիւմէթլէրինն պիզէ տէրիսաթը էթտիրլօյօր :
Օսմանլը ինգիլապընն ինթիրագ էյլէյիպ օնսըզ
վիճուտէ կէլմէյէ մուվաֆֆազ օլտուղու պու
ֆուրթունա՝ իշթէ Նիհայէթ Պիզպն սուր-
լարընտան իշէրի կիրմիշ տիր վէ քի՞մ պիրի,
հալը սիւքիւնէթ թէքրար իատէ օլունսու-
ղունտա Նէ՞ ազիմ մանէվի խարապիլէթ զահիր
օլաճագ սըր : Մամաֆիյ Ֆրանսըզ ինգիլա-
պընն վիճուտէ կէթիրտիյի օլ տէհչէթլի ին-
թիրասաթ վէ միւսատէմաթ ֆուրթունասը՝
աֆվ օլունմազ իսէ տէ, պիր տէրէճէյէ գատար
անլաշլապիլիր իտի, զիրա էսկի պիր տիւն-
եա խարապ օլուպ հէնի պիր տիւնեա թէվլէ-
լիտ էտիյօր, ալամ սընֆընըն սաւլլէթ վէ
հիւճիւմլէրի գարչսընտա, գօճաման րուպան,
զատէկեան վէ տէրէպէյլիյին միւհքէմ գալալարը
թարումար օլույօր վէնիհայէթ ուսուլը մութ-
լագիլէթի իլ էլ էպէտ տէվլիրիպ մահվ էթմէք ի-
չիւն սիւսիլէ ի շահանէ կիյօթիլնէ տօղրատըլլօյ
խաի : Պու ճիւմլէ վուգուաթ՝ իճթիմաի վէ ֆէլ-
սէֆի եիւքսէք մէպտէլէր իչիւն միւճատէլէ վէ
միւճահէտէ էտէն սիյասի ֆըրզալար թարա-
ֆընտան իճրա օլունույօր իտի, վէ օլ պէօ-
յիւք վագըլար, իյգա օլունան ճիւնայէթլէր,
սիյասի զաֆէրլէր, հէմ տախի աֆվ օլունմազ
գապահաթլար եալընըզ պու եիւքսէք մէպտէ-

լէրէ իզաֆէթ օլունուլար իտի : Ֆաղաթ ու-
նուլմամալը տըր քի, փարիզ վէ սաիր չէհրլէրտէ
ինգիլապի ֆըրզալարըն գանը մէյտան եէրլէ-
րինտէ սէյլ կիպի ագար իքէն, էօթէտէ ճիւմ-
հուրիլէթ օրտուլարը, այնի ինգիլապի մէպ-
տէլէր վէ թասաւլուլար գուվլէթլիլէ թահ-
րիք վէ թէշվիզ օլունարսզ Ֆրանսա հուտուտ-
լարընտա ֆէվզ էլ պէշէր ֆիթուհաթլար գաղա-
նըյօրլար վէ վաթանը տիւշմէնլէրէ գարչը
չէճիւնէ միւտաֆաա էտիյօրլար իտի :

Լաքին հանի՞ պիզտէ օլ մուազզամ
մէպտէլէր քի, անլէր իչիւն տէօքիւլէն գան-
լարը վէ իյգա օլունան ճիւնայէթլէրի, պու
կիպի պէօյիւք վագըլարտա գարուրի օլան
սիյահ պիր լէքէ տէյու առտ էտէրէք հասպ էլ
պէշէր պիր տագիզէ աֆվ էտէպիլլէլիմ : Հա՞նի
օ հայաթպախշ վէ միւսմիր գուվլէթ քի,
տիւշէն գուրպանլարըն գանըլա հէնի պիր
հայաթըն քէօքլէրինն իսգա էյլէսին : Սիւալ
էտէրիզ, Նազըմ վէ Շէվքէթ փաշալա-
րըն, քէզա օն իքի մասուլալարըն Նաշլարը,
մէմլէքէթէ Նէ՞ էյիլիք կէթիրէճէք տիր : Տէյի՞լ
մի քի մուգապէլէթէն հէնի ինթիգամ հիսսլէրի,
հէնի ֆըրզա քիւլէրի, հէնի սիյասի ինթիրա-
սաթ թէվլիտ էտէճէք վէ օ տա էօյլէ պիր
թարիլի տէվրէտէ քի, վաթան քէնտի վագի-
լէթ ի հագիլիյէսինն թէմամէն վագըֆ օլմադ,
էսասի իսլահաթ եախապիլէճէք օլան միւնէվ-
լէր ֆիքրլէր իթթիհատ էթմէք վէ մէմլէքէթի
իհեա էթմէք մէճպուրիլէթինտէ տիրլէր :

Պիզ, օն իքի տար աղաճլարընը քէմալը
թէէսսիւր վէ աճը պիր էլէմ իլէ սէյր էյլէտիք,
Նասըլ քի պունտան էվլէլ օլ իքի ասքէրի
փաշալարըն ճէսէսլէրի հուգուրընտա տախի
այնի հիսսիյաթլա տուրմուշ իտիք : Պիզ պու
հայաթլար իչիւն էսէֆ վէ ֆիզան էտէրիզ, զի-
րա անլէր վաթան իչիւն իսթիմալ օլունաճագ
հէրտէ, ֆաիտէսիզ, մանասըզ վէ աֆվ օլուն-
մազ ֆըրզա ինթիրասաթը ուղուրընտա հէտէր
էտիլտիլէր : Մէյուսըզ, զիրա գօրգարըզ քի
մէյուլթի, րահաթ վէ թապիի հալ, քէզա հիւ-
քիւմէթին իւմիտվար պիր ֆապիլիլէթի Նօգթա
ի Նազարընտան միւսթագպէլ իչիւն աճը Նէ-
թիճէլէր թէվլիտ էտէճէք տիր : Պու ճիւնայէթ-
լէր վէ պու տար աղաճլարը տէրունիմիզտէ
պէտպին հիսսիյաթլար թէվլիտ էտիյօրլար :
Քիւհլի պու հիսսիյաթլարընտա ալտանմըլ օլա
խաիք :

Աղասաւս

ԱՀՎԱԼԸ ՀԱՋՐԻԷ

Պօղոս Նուպար փառանքն եկեղի մեքրուպու.—
Մուհարրիր էֆենտի,

Կէչէն կիւն Լ'Օւմ Լիպուրտա Րուսա-
նիա Եկեղեցիների հազարնտա նէշր էյլէ-
միշ օլտուղունուզ պիր մէգալէտէ, Էրմէնի
մէսէլէսինէ տաիր տէ պիր թագըմ պէյանաթ-
տա պուլունմուշ իտինիզ: Շու միւնասէպէթլէ
միւսասատէ պուլուրուրսանըզ Էրմէնի հէյէթ ի
մուրախասասը ըէիտի հալինատէ պէն տախի
միւթալաթըմը պէյան էտէյիմ: Հագիգաթէն,
Էրմէնիլէրին մաթլուպաթը, Էրմէնիսթանտա
պուլունան Էրմէնիլէրէ գարշը Թիւրքլէրին
հէսասսիյէթինի թէշվիգ էտէր պիր սըֆէթի
հաիզ տիր, տէմէք քիւլլիյէն հանըշ տըր: Պիլ-
աքս, իթիրաֆա մէճպուրըմ քի, պիզիմ եէ-
կիանէ մաթլէպիմիզ, իտարէթէն իսլահաթ
տըր, պու իսէ ասլա սիյասի սըֆէթի հաիզ
օլմատըզ կիպի, էվրօֆա գօնթրօլու թահ-
թընտա իճրասը տա, Օսմանլը սալթանաթընըն
շէրէֆ ու հայսիյէթինէ գէրրէթէն խալէլ կէ-
թիրմէյէճէք տիր: Մէզքիւր իսլահաթըն մագ-
սէտ ի եէկիանէսի, Ասիա ի Սուղրասա, խու-
սուսա Էրմէնիսթան թարաֆընտա հիւքմ ֆէր-
մա օլան անարշի երկղիւնտէն, տաիմա վու-
զուա կէլէն էմնիյէթսիզլիքտէն վաթանտաշ-
լարըմը վէ միլլէթտաշլարըմը ազատ էթմէք
տիր: Մաթլէպիմիզ պաշգա պիր շէյ տէյիլ,
անճագ պիլա ֆարգ Միւսլիմ վէ դայր ի Միւս-
լիմ էհալի իլլան գօնթրօլ թահթընտա էմնի-
յէթ, Ժանտարմա թէշքիլաթը, ատալէթ, մահ-
քէմէլէրին իսլահը, զասպ օլունմուշ արաղիլէ-
րին իատէսի, եօլլարըն ինչասը վէ էյի պիր
պիւտճէնին թէէմինի տիր: Չաթէն, Թիւրքիա
մէզքիւր խուսուսաթը 1878տէ Պէրլին մուա-
հէտէսինի իմգա վէ 1895տէ տախի իսթանպուլ
տիւվէլ ի մուազգամա սիւֆէրասընըն իհզար
էյլէմիշ օլտուղարը իսլահաթ լաիհասընը գա-
պուլ էտէրէք, վատ էթմիշ տիր: Պինաէնալէյի
Թիւրքիա եէնի պիր մէսէլէ տէյիլ, իլլա էսքի
վատընը իճրա էթմէք մէճպուրիյէթի հուզու-
րընտա պուլունույօր: Քէզա Պէրլին մուահէ-
տէսինին 615նի մատտէսի էվրօֆա տիւվէլ ի
մուազգամասընը տա պու վատա մէրպուլ
գըլմըշ տըր, չիւնքի իսլահաթըն գօնթրօլ
թահթընտա իճրա էտիւմէսի պիր մէճպուրիյէթ
տիր: Հագիգաթէն, պիթ թէճրիպէ կէօրիւ-
միւշ տիր քի, մէվգի ի թաթպիգէ վազ էտի-

լէճէք իսլահաթ, գօնթրօլ մագհար էտիւմէ-
տիյի հալտէ քեաղըա իւզէրինտէ գալմըշ տըր:
Շու հագիգաթը՝ Լօրտ Կրանվիլ, Լօրտ Սալըզ-
պըրի վէ սիզին կիպի գէվաթ պիլա թէրէտ-
տիւտ գապուլ էյլէմիշէր տիր: Շու միւթալէ-
աթըմլա Էրմէնի մէսէլէսինտէ Օսմանլը հիւ-
քիւմէթիլէ միյանէմիզտէ օլան ֆարգ սըրֆ
գօնթրօլ հազարնտա օլտուղունու անլատապիլ-
տիւմ զանն էտէրիւմ: Լաքին էմինիմ քի, հիւ-
քիւմէթ ի սէնիյէ անըն մէճպուրիյէթինի հիսս
էտէճէք վէ տիւվէլ ի մուազգամա տախի անա
էն մէնֆաթը մէսէլէք պու օլտուղընը անլա-
տաճագ տըր: Անճագ իսլահաթ Թիւրքիանըն թէ-
մամիլէթ ի միլքիյէսինի թահթը թէէմինէ ալա-
ճագ վէ միւսախէլէյէ մանի օլաճագ տըր: Էլիէվմ
Էրմէնիսթանտա պուլունան էհալինին քեաֆֆէ-
սի հալը հազըրտա ճէրէհան էտէն միւզաքէ-
րաթըն նէթիճէսինէ միւնթաղըր պուլունույօր:
Նայէտ պու տէֆա տա չօղտան պէրու մունթա-
զըրը պուլունուզալարը իսլահաթ թաթպիգ է-
տիւմէզտէ, Ասիա ը Սուղրանըն թէմամիյէթ ի
միւլքիյէսինէ միւհիլք պիր տարպէ էնսիրմէսի
միւհիլէմէլ օլան մէյուսանէ պիր հարաքէթի
մէն էթմէք միւշքիլ օլաճագ տըր: Շու հալտէ
Էրմէնիսթան իսլահաթը մէսէլէսի ալթը վիլա-
յէթլէրին հուսուտունու կէչէրէք, պիւթին
Թիւրքիայը չամիլ օլմագտա տըր: Պիլ իւմիտ-
վարըզ քի տիւվէլ ի մուազգամա վէ Պապը Այի՝
Էրմէնի մէսէլէսինի պիր ան էվվէլ հալլ էտէ-
ճէքլէր տիր: Տիւվէլ ի մուազգամա մագիտէ
սըրֆ ինսանիյէթի փէրվէրիք սաիգէսիյէ միւ-
տախէլէյէ պաշլամըշ իքէն, էլիէվմ պու միւ-
տախէլէ մէճպուրիյէթ հալընը քէսպ էթմիշ
տիր: Իշթէ պու սէպէպտէն տօլայը տըր քի,
Րուսիանըն թէշէպպիւսիւ իւզէրինէ իսթանպուլ
սիւֆէրասընա Էրմէնի իսլահաթը իլլան սօն
պիր փրօղրամ թէրթիպինէ Տիւվէլի մուազ-
գամա թարաֆընտան մէգունիյէթ վէրիլ-
միշ տիր: Իւմիտվարըմ քի էվրօֆա վէ
Թիւրքիա պու տէֆա չու մէսէլէյի նա թէմամ
պիր հալտէ թէրք էթմէյէճէքլէր տիր: Չիւնքի
պիրազ միւսամանէ զուհուրը մէլիուզ օլան
թէշիլքէյի թահթը էթտիւրէճէք տիր:

ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ

Աճեմիսրան անվալը.— Ինկիլթէրա գապի-
նէսի մէճլիս ի մէպուսանա, Աճէմիսթան էվ-
րագը ըրէսմիյէսինէ տաիր պիր մավի քիթապ

Թագաւորն էթովի տիր: Թագաւորն զաղէթասը անըն
միւնտէրիճաթընը շէօյլէճէ իգթիպաս էտիյօր:
«Ասիատա սըրֆ իսմէն մէվճուտ օլան էն էսքի
պիր իմիէրաթօրլուգ էլէկէվմ ինգիրազ պուլ-
մաք իւղըէ տիր: Կէմասը պուլուռնան Մարլար,
Աշուրիլէր, Քիւտանիլէր, Մըսրիլէր, Բօմա-
լըլար, Թաթարլար զաթէն զաիլ օլուպ կիթ-
միշ տիրլէր: Էլան սըրա Աճէմիսթանըն սըր,
զիրա պուռնան պէօյլէ Աճէմիսթանըն քէնտի
քէնտինի թօփլայըպ, պիր Էէնի հիւքիւմէթ
թէշքիլ էթմէսի իմքեանսըղ տըր: Ինկիլթէր-
րա, Իրանըն մուգասէմէսինէ Կէմրէյ օլմա-
մազլա պէրապէր մալի քիթապլա, Դարէհին,
Քսէրքսէսին, Յազկէրտին, Շապուհին վէ Նա-
տիր Շահին հիւքիւմէթինին իղմիհլալընը տա
պիլա թէրէտտիւտ իլան էթմէքտէ տիր: Աճէ-
միսթան թաթարլընտա էլէկէվմ «Փէտէրիմ նէ-
րէ՞տէ տիր, նասը՞լ տըր» տէյու սիւալ էտէն
պիր չօճուգ օթուրմագտա տըր, չօճուգ շահին
վասի վէ վէլիսի իսէ, մուխալիֆ Փըրգանըն
Տէրօրիսթէրինտէն գօրգարազ էվրօփայա ֆի-
րար էթմիշ տիր: Դապինէ հաթթատա պիր
տէֆա իսթիֆա էտիպ մալիյէ նազըրը իսէ պօշ
խազինէնին գարչըսընտա օթուրմագտան պաշ-
գա պիր շէյ Էափմամագտա տըր: Աճէմիսթան
էլէկէվմ ֆէնա վէ միւսթէպիտ պիր հիւքիւ-
մէթտէն տէյիլ, իլլա հիւքիւմէթսիզլիքաէն
միւթէէզլի օլմագտա տըր: Ճէնուպի Աճէմիս-
թան Թէհրանըն նուֆուգուըն թանըմայօր: Կէր
Էէրաէ խըրսըզլըք վէ Էմիլիէթսիզլիք հիւքմ-
ֆէրմա տըր: Յարս ատէթա միւսթագիլ պիր
վիլայէթ հալինտէ իտարէ օլուռմագտա, Պախ-
թիյարիլէր վէ Մուհանէրէն Արապլարը՝ Շուս-
թէրաէ, Ինկիլթէրա մէմուրլարընըն թէվաս-
սիւթիւնիւ մուճիպ օլաճագ սուրէթտէ Էէքտի-
կէրիլէ զավղա էթմէքտէ տիրլէր: Իսպահան
վալիսի պուղտայ թիճարէթիլլէ մէշղուլ օլա-
րազ, զիյատէ քեար էթմէք իլիւն էքմէյին
պահասընը Էիւքսէլտիյօր վէ պու Էիւզտէն է-
հալի աճլըգտան իսեան էտիյօր: Մէհմէտ Ալի
Շահա գարչը գահրէմանանէ մուգավէմէթ էտէն
Թէպրիզ պու կիւն գուվվէթլի պիր հիւքմտա-
րըն մէվճուտիլէթինի թալէպ էթմէքտէ տիր:
Թէպրիզ Էա Մէհմէտ Ալի շահը վէ Էա տա ա-
նըն կիպի պիրինի հիւքիւմէթ թաթարլընտա
կէօրմէք իսթէյօր: Շահը մախլուըն պիրա-
տէրի, Սալար իւտ տէվլէ տախի արասըրա Ա-
ճէմիսթան թաթարլընա ճալիս օլմագ իւղըէ հիւ-
ճիւմէրտէ պուլուռնագտա իսէ տէ սօն միւսա-

տէմէսինտէ գօլընտան Էարալանարազ պիր ազ
խաթիրահաթ էթմէքտէ տիր: Յարսըն Էէնի
վալիսի ատէմ ազըլը պիր քիմաէ կէօրիւն-
տիւլիւնտէն, Ինկիլթէրա անա պիր մըգտար
փարա իգրազ էթմիշ տիր: Ինկիլթէրատա
թէշէքթիւլ էթմիշ օլան Աճէմիէրվէր ճէմիլէթ,
Բուս ասքէրլէրինին շէմալի Աճէմիսթանը տէր-
հալ թէրք էթմէսինի, Մէճլիսին, Էանի Իրան
մէճլիսի մէպուսանընը քիւշատընը, Լօնտրա
վէ Փարիզ պանգալարընըն Աճէմիսթանա փա-
րա իգրազ էթմէլէրինի թալէպ էտիյօրլար: Ին-
կիլթէրա սէֆիրինին Էազտըղընա կէօրէ, Ա-
ճէմիսթան Բուսըն թահթը իտարէսինտէ գալ-
մագ մէյլինտէ տիր, քէզա Ինկիլթէրա հիւ-
քիւմէթի, ահվալ տահա միւշքիլ պիր հալ
քէսպ էթմէսին տէյու, Մէճլիսին քիւշատընա
վէ փարա իգրազընա մուխալէֆէթ էթմէքտէ
տիր: Սըր էտվարտ Կրէյ գաշ գաշ տէֆա փա-
րա էլտէ էթմէք իլիւն Աճէմ խազինէսինտէ
մէվճուտ օլան միւսթէվիէրաթը սաթմագը թալ-
սիլէ էթմիշ իսէ տէ Աճէմ հիւքիւմէթի գապուլ
էթմէմիշ տիր, շու պաթըլ իթիգաստ իլէ քի
անլէրի սաթմագ հիւքիւմէթի սաթմագ վէ Էա
տա հիւքիւմէթին պաշընա պիր ուղուրսուզլըք
կէթիւրմէք տիր: Աճէմիսթանտա սանքի տախի
սուրէթտէ Ինկիլիզ մէյուրլարա գարչը թէ-
արուգտա պուլուռնան խըրսըզլարըն թէս-
լիմ օլուրլարսա մուաֆ թութուլաճագլարը
իլան էտիլմիշ իսէ տէ, հիշ սէմ ի իթիպա-
րա ալընմամը վէ Ինկիլիզ Էիւզպաշը Էք-
ֆօրտըն խըրսըզլար թարաֆընտան գաթըլը իւ-
զէրինէ Թէհրանտա պուլուռնան Ինկիլիզ սէֆի-
րի հիւքիւմէթինտէն ասքէր իրսալըյլա ասա-
յիլին թէէմին էտիլմէսինի սէրիէն թալէպ
էթմիշ տիր: Սըր էտվարտ Կրէյ ասքէր սէվ-
գինէ րազի օլմամը տըր: զիրա պիր գաշ պէօ-
լիւք ասքէր սէվգինին Էհէմմիլիէթի օլմայաճա-
ղընը վէ չօգ ասքէր սէվգի տէ չօգ մէսարիֆէ
գափու աչաճաղընը վէ Էյէր քիւլլիլէթլի
ասքէր սէվգի իլէ ճէնուպի Աճէմիսթան տախ-
մի սուրէթտէ իլղալ էտիլսէ, Իրան հիւքիւմէ-
թինէ սօն տարպէյի Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի-
նին էնտիրմիշ օլաճաղընը տէրմիյան էթմիշ
տիր: Լաքին Կէր նէ տէ օլսա, Իրան կիւնտէն
կիւնէ ինգիրազ պուլմագտա տըր վէ Էնիւնայէ
Ինկիլթէրա, Էա Աճէմիսթանտա աչրգտան
աչըղա իլլէմէք իլիւն աղըր մէսարիֆ վէ զա-
լէյի իլթիգամ էտէճէք տիր, Էա տա պիւթիւն
օրատան քէֆֆի ի Էէտ էտէճէք տիր: Շու սօն

նօգթանըն մէվգի ի իճրայա չըգմասընա Աւ-
մանիա տէօրթ կէօզլէ մուսթազըր իսէ տէ,
իէկիլթէրա անըն էօնիւնիւ չօգտան ալմըչ
տըր: Շէօյլէքի էլիէվմ Աճէմ տէնիզի վէ սէ-
վահիլլինին ինկիլթէրա հուտուտունա տա-
օլտուղունը իւան էտիպ, Բուսիա իլէ տէ Ա-
ճէմիսթան մէսէլէսինէ տիկէր հիչ պիր տէվ-
լէթին գարըչմայաճաղընա տաիր ագտը մուա-
հէտէ էթմիչ տիր:

Գահիրէիէ Էրմէնիէրիէն վիքիկի.— Պու մի-
թինկտէ Շէյխ Բէչիտ Բըտան՝ սարըղը վէ ասա-
սը իլէ սանտալիայա չըգտըղընտա փէք չօգ
ալգըչլանմըչ վէ շու նութգը իրատ էյլէմիչ
տիր: Միւթէմասիյէն 20 սէնէ էրմէնիլէրլէ մէս-
քիւն վիլայէթլէրի գանլարա միւլէմմա էտէն
օ տէհէլթի ճինայէթլէրտէն սօնրա, էրմէնի
խաթիպլէրինին, մէմաթ հալինտէ պուլունան
խոփէրաթօրուղուն գուվլէթլէչմէսի խուսու-
սընտա շայանը հայրէթ պի դարաղըզլա կէօս-
թէրտիքլէրի արգու, պէնիմ իչիւն մէմուլին
դայրի իտի: Պու Ֆիքր ի ալիճէնապանէ գար-
չըսընտա թէվաղու էտէրիմ. պէլքի տէ պու-
էրմէնի ճէմաաթընըն սիյասի մէթանէթինին
պիր սըրըր. տըր: էվլէթ, իւմիտլէրինտէ տէհ-
չէթլի ալտանըչլարընտան սօնրա հալա պու կի-
պի հիսսիեաթը ալիճէնապանէ պէսլէյէն իչպու-
ճէմաաթա պին տէֆա միւթէչէքքիր օլմալը-
յըզ: Վաթանտաչլա՛ր, կէրչի թալի պէնի,
սիզի գաթլ էտէնլէրլէ տինտաչ եարաթմըչ ի-
սէ տէ, լաքին շուրասընը թէէքիտ էթմէյի
վազիֆէ ատտ էտէրիմ քի, պաղը թիւրք միւ-
տիրանը ումուրը էլինտէ սիեասի պիր մէսլէք
եէրինէ կէչմիչ օլան գըթալ վէ մէզալիմի,
տին ի իսլամ լանէթ էթմէքտէ տիր: Պու մէ-
լուն սիյասէթ՝ տէվլէթ ի Օսմանիյէյի չուգուր-
տան չուգուրա տիւչիւրմիւչ, վէ Գարատաղ
կիպի քիւչիւք պիր հիւքիւմէթին պիլէ իս-
թիհասընա հէտէֆ էյլէմիչ տիր: Տէվր ի Հա-
միտի իչիւն նէ սէօյլէյէճէք խաթ իսէ, տէվր ի
ճէտիտ իչիւն տէ այնի շէյի տէմէք լաղըմ տըր,
չիւնքի Մէչրութիյէթ, ճէմաաթըն հայաթը
հազըղտա հիչ պիր իսլահաթը ճիտտիյէ հու-
սուլէ կէթիրմէմիչ տիր: էյէր հազիգաթա եազ-
լաչըրսապ, ալգըչլանան մէչրութիյէթ, պիզէ,
Արապ մէզահլարընտա պաղըլարըն հիւսնիւ-
նէ մայիլ օլտուգլարը, լաքին եիւզիւնիւ կէօ-
րէմէտիքլէրի մէչհուր Ուսմի Անրը խաթըրա

կէթիրմէ՞ղ մի: (Թէպէսսիւմէր): Հայաթըն էն
էսասի էմնիյէթի պիլէ մէվճուտ օլմատըղը վէ
վազթըլա Շարգըն ճէննէթի ատտ օլունան
էրմէնիսթանտան Արապիսթանա գատար միւմ-
թէտ օլան մահալլէրտէ գուլմ վէ հազըրը
լըզ հիւքմ էթտիյի հալտէ, Մէչրութիյէթ նէ-
րէ՞տէ տիր: Չան էտէրսին գատէրի պիր շէյ
տիր քի, Օսմանը միւտիրանը ումուրը եա-
հանըմագտա, մաղիյի վէ հազըրը սարսան
թօգաթլարտան միւթէնէպպիհ օլմամագտա
տըր, վէ դալիպա թախրիպաթ իքմալ օլանա
գատար, կէօզլէրի հազիգաթ գարչըսընտա գա-
փալը գալմագտա տէվամ էտէճէք տիր:»

«Չաթէն «Մէհար» տա, Օսմանըլըղըն թէ-
ճէտտիւտիւ իչիւն էրմէնի վէ Արապ գալմ-
լարընըն եէկեանէ ամիլլէր օլտուղունը, վէ
պու գալմլարըն գուվլէթլի միւրատ վէ թէր-
պիյէ իլէ միւճէհէզ օլմալարըլա, տէվլէթին
սարսըլմըչ թէմէլլէրինի թէճտիտ էտէպիլէճէք-
լէրինի եազմըլմ տըր: Լաքին էվլէլճէ, ա-
տէմ ի մէրքէզիյէթ իտարէսի վէ մալ վէ հա-
յաթըն թէարրուղտան արի օլտուղու հազըն-
տա գուվլէթլի թէէմինաթ իլէ, պու գալմ-
լարըն նօրմալ թէրագըզըր թէէմին էտիլմէլի
տիր: Մաթլուպլարը, ատալէթին տէ մէթալի-
պի օլմասըլա պէրապէր, պէլքի եէնի միւճա-
հէտէլէրէ գափու աչաճագ տըր, լաքին տա-
վամըղըն մուգաֆֆարիյէթ ի գաթիյէսինէ էմին
իմ: Բէզալիք էրմէնի ճէմաաթընըն, գուլմ
կէօրէն տիկէր պիլ ճիւմլէ Օսմանը ճէմաաթ-
լարընըն մազհարը սաատէթ օլմասը իչիւն
քէնտի հիսսէ ի Ֆէտաքեարիսինի տիրիդ էթ-
մէլէճէյինէ գանի իմ: Իչթէ պու իթիգատլա
Սիւրիալը պիրատէրլէրինիլըն սամիմի սէլամ-
լարընը սիզէ թէպիլիդ էտէրիմ:»

Սիւրիա իսլահաթըղաւընըն ռիւնսարը.— Սիւ-
րիա իսլահաթըլարընըն էսքի շէվզ ու կէրմի-
յէթլէրի թէտրիճէն գաիլ օլմագտա տըր: Հա-
րաքէթին իլք կիւնլէրինտէ օլ գօճաման կրեվի
թէթթիպ էտէնլէր, անըն պօչ նէթիճէսինտէն
սօնրա էհալի թարաֆընտան ինսաֆսըղճասընա
թէքք օլունտուլար: Իսլահաթըլար՝ հէր մա-
գուլ փրօփախանս վէ ֆաալիյէթի պէր թարաֆ
էտէրէք, մուսալիֆլէրին հիւճիւմլէրինէ գարչը
քէնտի քէնտիլլէրինի միւտաֆաա էթմէքտէ
օլուպ իսլահաթ թալէպ էտէն դազէթալար՝
էսքի փէրտէլէրինի էփէյի միւլայիմէչտիրաի-

լէր: Մուխալիֆներին եէնի ֆըրգասը կիթտիք-
ճէ քէսպի գուզվէթ էտիյօր վէ զանն էտէր-
սին իսլահաթճըլարըն իւք կիւնլէրտէքի զայ-
րէթլէրի պուշլարա ինթիզալ էթմիշ տիր:
Նիւմայիշ ագէպինտէ սիւքիւթէ մահքիւմ օ-
լան մուխալիֆլէր, էհալինն ահվալը ըուհի-
յէսինտէքի պու թէպէտտիւլիւ կէօրէրէք, զա-
ղէթա վէ մինպէր վասըթասըյա իսլահաթճը-
լար իւղէրինէ շէտիտ հիւճիւմլէր էտիպ անլէ-
րին հէր թէշէպիւսիւնիւ թահպիր էթմէքտէ
տիրլէր: Հարաքէթին իւք կիւնլէրինտէ սիւ-
քիւթ էտէն Շամ էշրաֆ վէ իւլէմասը՝ սօն
վաղըալարտան թէշվիգ օլունարազ իսլահաթ-
ճըլար ալէյհինտէ Պապը Ալիյէ թէլէկրաֆ չէք-
տիլէր: Հիւքիւմէթ էսքի սիյասէթինտէն պիր
փարմազ պիլէ շաշմամը տըր: Սօն կիւնլէրտէ
կէօյա մէմնու սիւահ թէհարրի էթմէք մագսէ-
տիլէ խանէլէր պասըլըպ գէյթուն եաղը քիւփ-
լէրինէ դատար արանըլտըլար իսէ տէ պիր
թագըմ Մըսըր զաղէթալարընտան մատա պիր
չէյ էլէ կէշմէտի: Իսլահաթճըլարը թէնքիլ էթ-
մէք իչիւն իթթիխազ օլունան թէտապիր ի
զապըթա վէ ասքէրիյէ իլէ իքթիֆա օլունմա-
յարազ, սիթունլարը անլէրի թագիր էթմէյէ
հասը օլունան ժուրնաշ ջը Պէյրուք նամընտա
պիր զաղէթա տախի նէշը օլունմազա պաշա-
տը: Պիւթիւն պու հաղըրըպլարա գարշը Պէյ-
րութ իսլահաթճըլարը հիշ պիր չէյ հափմա-
յօրլար, վէ պիւաքս մուխալիֆլէրին աթ-
տըղլարը օգլար զանն էտէրսին թամմ մագսէ-
տինէ եէթիշլօյրլար: Բեհամիլ փաշա Պէյրութը
զիյարէթ էթտիլինտէ իսլահաթճըլար արասըն-
տա գուզվէթլի պիր չէվգ ույանտը վէ զանն
օլունտու քի իսլահաթճըլարը թէէմին էթմէք
իչիւն վէ խուսուսի խաֆի պիր մէմուրիյէթլէ
կէլմիշ տիր: Հալպուքի պիւաքըրէ գուրնազ
զատարազամըն միւշէվլէշ սէօղլէրի՝ իսլահաթ-
ճըլարը մէյուս էթտի: Իսլահաթճըլար կէօղլէ-
րինի փարիզ Գօնկրէսինէ տիքմիշ տիրլէր վէ
անտէն պէօյիւք պիր նէթիճէ մէմուլ էտիյօր-
լար: Պէյրութտան տէօրթ միւղթէտիր վէ մա-
րուֆ գէվաթ, Տօքթ. Թապէթ, Սալլամ, Թա-
պարա, Սօրսուք էֆ.լէր մուրախսաս կիթմիշ
տիրլէր վէ իսլահաթճըլարտա կէօրիւլէն չու
սօն աթալէթի պուշլարըն զայպուպէթիլէ
թէֆսիր էթմէք իսթէյօրլար:

Uquuswurs

ՄԱԻԽԱՊԵՐԱԹ

ԳԱՅՁԵՐ

Ալմանիա իմփէրաթօրընն ճիւղուսընն 25
ինճի ըէս ի սէնէ ի տէվրիյէսի յոքելեանլարը
փէք մութանթան սուրէթտէ իճրա էտիլմիշ
օլտուղունտան, պու միւնասիպէթլէ, ինսան
հալընտա անըն սիյրէթի, թէմէյիւլաթը վէ իգ-
թիտարը սիյասիսի հազգընտա մալիւմաթ վէր-
մէք Փախտէլի օլուր զաննընտայը:

Իմփէրաթօր Վիլհէլմ, եէնի Ալմանիայը
թէմսիլ էտէն պիր փատիշահ տէյիլ տիր: Օ
տահա էսկի պիր տէվրէյէ մէնսուպ տըր: Ալ-
ման իմփէրաթօրը ումումէն, Ալման էհալի-
սինին իտէալ վէ թասավուրլարընը իզհար
էթմէք:

Գայգէր տինտար տըր, պիլ աքս Ալմա-
նիա կիթտիքճէ Սկեսիկ օլուպ իրիսթիյանլըգ-
տան ուզազլաշմագտա տըր: Գայգէր աֆիֆ
տիր, հալպուքի Ալմանիա ախազսըղըգտա
Ճրանսայը պիլէ կէշմէյէ պաշայօր: Վիլհէլմ
մութլազիյէթ վէ տէրէպէյլիք ուսուլունա
մէյալ, Ալմանիա իսէ տէրէպէյլիքտէն ու-
զազլաշարազ սէնաի վէ միւթէրազգի պէօ-
յիւք պիր իմփէրաթօրուգ չէքլինէ կիրմէքտէ
տիր: Պինաէնալէյ, Ալմանիա իմփէրաթօրու
իրատ էթտիլ միւթէատտիտ նութղարընտա
հալընըգ քէնտի շախսի էֆքեարընը պէյան
էթմէքտէ տիր: Մամաֆիյ, Հօհէնցօլլէրն իա-
նէտանընա տօղրու Ալմանլարտա պէօյիւք պիր
մուհապպէթ վար տըր: Էֆքեարը ումուլիյէ
Ալմանիատա քէնտի քէնտինի փէք կէճ իզհար
էտէր, զիրա ուսուլը մէշրութիյէթ օրտա տա-
հա սինն ի սէպալէթինտէ տիր: Նինէ տէ շախ-
սի վէ զայր ի մէսուլ պիր հիւքիւմէթէ գարշը
մուխալէֆէթ ըուհը կիթտիքճէ թէշտիտ օ-
լունմագտա վէ ախիրէն Ալմանիա իմփէրա-
թօրը՝ քէնտինի հօլա տալէթ էտէն ճիտտի մէք-
թուպլար ալմը տըր:

Իմփէրաթօր Վիլհէլմին ճիհանտա թէրթի-
պաթը իլահիյէյէ, Օրթօտօքս ինճիլի իրիս-
թիյանլըգա տօղրու սաստէ, գաիմ վէ մէթին
պիր իմանը վար տըր: Օ մուհաշաղաքեար
ինճիլի վէ թէնգիտ ի Ալինին գուզվէթլի պիր
մուխալիֆի տիր: Մամաֆիյ ֆօրմիւլլէրէ չօգ
էհէմմիյէթ վէրմէք, անըն տինի էսասէն ամէ-
լի տիր, ֆէլսէֆէ օլմայուպ պիր էօմը գաի-
տէսի տիր: Անըն տինի՝ նուֆուգ տինի օլուպ

հէմ սիյասի վէ հէմ իճթիմաի տիր: Իմփէ-
րաթօր մէսաիլի տինիյէտէ հուրը քէքեարլը
օլուպ միւթէասարպ տէյիլ տիր: Օ Իսլամա-
րըն սոսթու օլտուղունու իտտիա էթմիշ տիր:
Անըն Ռօմա Բաթօլիք քիլիսասընա սօղրու
թապիի պիր մուհապպէթի վար սըր, զիրա
օ՝ Գայգէր ինտինտէ մուգատտէս օլան նուֆուզ
վէ անանաթ մէպտէլէրի իւզէրինէ միւլէսսէս
տիր:

Գայգէրին սիյասէթի անըն իթիգատաթը
տինիյէսինին պիր մահսուլը տըր: Գատիր ի
Մութլազ թարաֆընտան Անըն իրատէթինի
թէնֆիզ էթմէք իչին վէքիլ ի իւհի թային
օլունմուշ իտիյինէ ասլա թէրէտտիւտ էթմէ-
միշ տիր:

Պուխուսուսը միւթէատտիտ նութզլարընտան
պիրիսինտէ չու սուրէթլէ թէնէթիտ էթմիշ տիր:
«Թէվէրրիւս էթմիշ օլտուղունմ պու հալի վէ
պու մէմլէքէթի Ալլահըն պանա էմանէթ
էթտիյի ազլէ տէյու պիլիրիմ վէ պինաէնա-
լէյհ անը թէզէիտ էթմէք պէնիմ վազիֆէմ
տիր:» Իշթէ անըն թէարրիւզի, տաիմա թէճա-
վուզի խօտպինլիյինին սըրըր! Օ պիլա գայտ
չէօյլէ սէօյլէմիշ տիր: «Պէնիմ ճէհալէրիմէ էն-
կէլ օլմագ իսթէյէնի էզէճէյիմ» «Իմփէրաթօր-
լըգտա եալընըզ պիր սահիպ վար, օ տա պէն
իմ:» Փրուսիանըն Հօհէնցօլլէրն խանէտանը տըր
քի Ալման իմփէրաթօրլուղունու վիճուտա
կէթիրմիշ տիրլէր: Պու եիւքսէք մագսէտլէ-
րինի իճրա էթմէք իչին միւթէտիր տիլու-
մաթլարա մալիք օլմուշ օլապիլիրլէր, լաքին
հաթթա Պիզմարք վէ եա Մօլթքէ պիլէ իմ-
փէրաթօրըն իրատէթինէ խատըմ ասի ալէթ-
լէր իտիլէր:

Գայգէր հուզուզ վէ իգթիտարընա ինան-
տըղը միսիլու, վազիֆէլէրինէ տաիլի ինանըր:
Հիչ պիր փատիչահ պուշուս գատար չալըչիւս-
մըշ տըր: Օ սուրմագ տինլէնմէզ պիր Փաա-
լիյէթ ի տաիմէ կէօսթէրմէքտէ տիր: Տաիմա
սէյահահաթ, տաիմա իրատը նութզ էթմէքտէ,
սապահլայըն երքէն ասքէր վէ թաիֆէլէրինի
զիյարէթ էտէրէք ալէտտէվամ օմուզունա
թահմիլ էտիլմիշ օլան աղըր եիւք վէ միւտ-
հիչ մէսուլիյէթ հագգընտա սէօյլէմէքտէ տիր:
Վէ պուշլար պօշ լաֆ տէյիլլէր: Մր. Րուզ-
վէլթ պիլէ, «Ղայեուր հայաթ» մօտէլինի, Ալ-
ման Գայգէրի գատար կէրէք գազլէն կէրէք
ֆիլէն իզհար էտէմէմիշ տիր:

Գայգէր խարիճի չաչաա, մէրասիմ վէ ե-

թիֆէր աչըզը տըր: Հաթթա թաիթըն էն սա-
տըզ թարաֆտարլարը պիլէ, Վիլէլմին 300
իւնիֆօրմասը իւզէրինէ թէպէսսիւմ էթմէլէ-
րինի զապթ էտէմէզլէր: Գայգէր՝ ֆիլհագիզա
ազամէթ ի հագիզիյէնին սըֆէթ ի մախսու-
սէսի օլան սատէլիքտէն մահրում տըր:

Գայգէր՝ Ալման միլլէթինին իրատէթիյլէ
տէյիլ, պէլքի ինայէթ ի Րապպանիյէ իլէ իմ-
փէրաթօր վէ հիւքմտար օլտուղունա իթիգատ
էտէր: Պինաէնալէյհ մուհաֆաղաքեար վէ
միւրթէճի տիր: Շու հալտա, Կէնճ Ալմանիա-
նըն սիյասի թէմայեիւլաթը վէ Սօսիալիզմին
կիթտիքճէ թէրագգի էթմէսինէ գարչը Գայ-
գէրին հիսս էտէճէյի նէֆրէթի խայալ էթմէք
միւլքիլ տէյիլ տիր: Սօսիալիզմին թապիի պիր
տիւլմէն օլտուղունա, Գայգէր օ գատար տէ-
րին պիր սուրէթտէ գանի օլմուշ տըր քի, «Իպ-
թիտաի մէթթէպլէր պիլէ անա գարչը մուհա-
րէպէ էթմէյէ իսթիմալ օլունմալը տըրլար», տէր:

Փրուսիա տէվլէթինին էսասը փարլամէնթ
տէյիլ, պէլքի օրտու տըր: Պինաէնալէյհ Նա-
փօլէտն Ա. վէ Նափօլէտն Բ. կիպի, Գայգէր տա-
լի Րայխսպաիտան չարլաթանլարը տըչարը
էթմէյէ հասրէթքէլ օլուպ, քէնաինին իրատէ-
թի ֆաիզէսինին թէնֆիզի իչին եալընըզ սա-
տըզ ասքէրլէրինին գըլըճընա իթիմատ էտէր:
Եալընըզ ասքէրլէրի արասընտա տըր քի քէն-
տի քէնտինի թէքլիֆսիզ վէ մէսուտ հիսս է-
տէր:

Գայգէր՝ օրտույա նէ գատար մուհապպէթի
վար իսէ, տօնանմայա տաիլի օլ տէրէճէ մու-
հապպէթի վար տըր: Պու մուհապպէթի՝ էպէ-
վէյինին էվլատընա օլան մուհապպէթինէ միւ-
չապիի տիր: Օրտույու էճտատընտան թէվլէր-
րիւս էթմիշ տիր, տօնանմայը իսէ պիլաքիս,
քէնտիսի վիճուտա կէթիրմիշ տիր: Պահրէն
թէվէսսիւ քէնտինին սալթանաթըլլէ պաշ-
լայօր: Օգրանիս՝ զանն էտէրսին Գայգէրին էն
սէվտիյի պիր իւնսիւր տիր: Թէքրար պէ թէք-
րար պէյան էթմիշ տիր քի, «Տաիմի սուրէթ-
տէ գուվլէ ի պահրիյէսի թագվիյէ օլունմագ-
սա, վաթանըն մէսուտ պիր թէրագգըսը աս-
լա գապիլ օլամագ:»

Գայգէրին ասքէրի իտէալլարը թագիպ էթ-
մէսի, էքսէր տէֆա գըլըճ սալլամասը, տօ-
նանմայը գուվլէթլէնտիրմէք սիյասէթ ի թէ-
ճալուզքեարանէսի՝ սուլհա սօղրու, վիճու-
տինի իտտիա էթտիյի մուհապպէթիյլէ թէզատ
թէչքիլ էտէր կիպի կէօրիւնիւրսէ տէ, իմփէ-

րաթօրուն ճիտտիյէթինէ թէրէտտիւտ էթմէյէ սէպէպի քեաֆի տէյիլ տիր:

Սօն պիր գալ սէնէ զաշֆընտա իրատ էթ-տիյի նութգլարընտա իմիէրաթօր՝ հէնի պիր լուղէթ իսթիմալ էթմէյէ պաշլատը: Die Welt politik, ճիհան սիյասէթի: Պիզմարքա գատար Ալմանիա՝ էվրօփա սիյասիյաթընտա րօյունու օյնայարագ իթթիֆա էտիյօր իտի: Պունտան պէօյլէ Ալմանիա ճիհան սիյասէթի թագիպ է-տէճէք տիր: Պու կիւն Ալմանիանըն րէյի օլ-մատըգճա Ձին վէ կա Մարօքտա հիչ պիր թէպ-տիլաթ օլմամալ:

Գայգէրին էտէպիյաթ, ուլում, ֆիւնուն վէ թալիմէ տօղրու սօն տէրէճէ պիր մէրագը օ-լուպ անլէրի թէշվիգ էթմիլ տիր: Քէնտինին պիւթիւն նութգլարընտա, սէնայի վէ ֆինու-նըն պաշ մագսէտի՝ միլլի րուհու թէշվիգ էթ-մէք, Ալմանիաթիլէթինին չէճաաթընը պէզ վէ մէրմէր իւզէրինտէ, չիր վէ թէրէնիւմէրտէ թէճէսաթիւմ էթտիրմէք օլտուղունու թէէքիտ էթմիլ տիր: Լաքին չուրաաը չայան ը գայտ սըր քի, հէնի Ալման սէնայի վէ էտէպիյա-թը փէք տէ իմիէրաթօրըն պու վաթանփէր-վէրանէ իտէալլարընը թագիպ էթմէյօր: Գայ-զէր՝ թալիմ ու թէրպիյէ սիյասէթինտէ պէլքի տահա զիյատէ մուվաֆֆադ օլմուշ տըր: Պու-րատա տախի խաթթ ը հարաքէթի Սօսիալիզմ էֆքեարարը հէրինէ վաթանփէրվէրլիք թա-սավուրլարընը հէրլէշտիրմէք օլմուշ տըր: «Ալման լիսանը՝ հէր թալիմ ու թէրպիյէնին մէրքէզի օլմալը տըր:»

Գայգէր նիքպին տօղմուշ տըր: «Տիւնիա հաշայանլարըն տըր, վէ հաշամագ տօղրու տըր: Պէտպիլլէրէ թէհամիւլ էտէմէմ:» (Սիպտ. 1906) Գայգէրին միւթէհայեիլլէրի անը փէք գուվվէթլի վէ միւզթէտիր պիր ատէմ հալին-տէ թագտիմ էտէրլէր: Օնլար տէրլէր քի, սալթանաթընըն իլք կիւնլէրինտէ Պիզմարքը գօվմաաը, անըն գուվվէթլի թապիւթընա տէ-լիլ տիր, զիրա պիւթիւն Ալման միլլէթինին փութ կիպի թափընաըզը վէ պիզզաթ կէնճիլ-լինին գահրէմանը օլան պիր տէվլէթ ատէմինի գօվմաղա՝ անճագ գուվվէթլի պիր թապիւթ ճէսարէթ էտէպիլլի:

Տիկէր թարաֆտան անըն մուխալիֆլէրի՝ գուվվէթլի պիր ատէմտէ լազըմ օլան իա-սիյէթլէրին վիլհէլմտէ օլմատըղընտան պահս էտիյօրլար: Գուվվէթլի պիր ատէմ գապթ ը նէֆսէ գատիր օլուր, հալպուքի իմիէրաթօր

ազլընա կէլէնի տէրհալ իճրա էտէր: Գուվվէթլի պիր ատէմին սըֆֆէթ ի մախսուսէսի սօ-ղուգ գանլըլըզ վէ իթիտալ ը տէմ տիր: հալ-պու քի իմիէրաթօր տաիմա թահրիք օլմուշ պիր հալտէ տիր: Գուվվէթլի պիր ատէմին սըֆֆէթ ի մախսուսէսի ֆիրասէթ վէ զէքեա տըր, հալպուքի իմիէրաթօր հիսսիյաթլարըն-տան սէվզ ու իաարէ օլունուր: Գուվվէթլի պիր ատէմ, հէր պիլտիյինի սէօյլէմէզ, հալպուքի իմիէրաթօր սայղըսըզ տըր:

Անըն միւթէհայեիլլէրի վէ տօսթլարընըն էն չէտիտ արզուսը չու տըր քի, իմիէրաթօր ճի-հանըն ասայիլինի սագլամագ արզուսընտա ճիատի օլտուղունու 25 սէնէտէն պէրու իս-պաթ էթտիյի կիպի պունտան սօնրա տախի իսպաթ էթտին: 1888 Դեկ. 22տէ, ճիլուսըն-տան 6 սյ սօնրա, քէնտինէ չիչէքլէրտէն էօ-րիւմիւշ պէօյիւք պիր չէլէնք թագտիմ էտէն իիւթիյար պիր գատընա վիրտիյի ճէվապընտա չէօյլէ տէմիլ իտի: «Պու պանա վէրիլէն իլք չէլէնք տիր: Մէսուա իմ քի պու պիր ասայիլ չէլէնկի տիր:» Սէլէֆլէրինտէն պիր չօզլարը մէյտան ը մուհարէպէտէ չէլէնքլէր գագանմըլ տըրլար: Իմիէրաթօր վիլհէլմին աւայիլ ղի աւալն չիլհեկիլհեկեկ պաշգա պիր չէլէնկ գագան-մամասընը թէմէնի էտէրիզ:

ԱԼՊՈՒՍԹԱՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԷՅ. Ա. ՇԱՍԷՍԵԱՆ, ԱԼՊՈՒՍԹԱՆ

Ալպուսթան Մարաշ սանճաղընա թապի վէ 70 միլ չիմալընտա 1500 խանէլի պիր գագա տըր: Պունլարտան 150 խանէսի Լուսաուրչա-կան, 70ը ֆրօթէսթանթ վէ 40 գատարը Հայ-Գաթօլիք օլուպ միւթէպագիսի թիւրք տիր: Սաթհ ը տէրհատան 9,000 այագ միւրթէֆի Պարիտ (Ձէյթունուն արգասընտա) Անկիզա, Նուրհաղզ վէ Պին Պօղա (Տօրօս) տաղլարըլէ մուհաթ, չարգտան զարպա 60 վէ չէմալտան ճէնուպա 15—30 միլ վիւսաթընտա 4,000—4,550 այագ իրթիֆաընտա օլան զայէթ միւն-պիթ պիր օվա իւզէրինտէ Շար տաղը էթէ-լինտէ ճիհան նէհրի իչինտէ պիր ատատա պի-նա օլունմուշ տըր:

Ալպուսթանա թապի 150 քէօյ վէ 60,000 նուֆուս էհալի պուլունմագտա տըր քի պուն-լարտան 2,000 գատարը Հայ օլուպ գագա տէ-րունինտէ վէ Եարփուզտա սաքին օլուրլար: Միւթէպագիսի թիւրք, Բիւրտ վէ Ձէրքէզ տիր:

Օվանքն իշխնտէն ճիհան, Սէօյիւտիւ, Խուրպան վէ Թէօլպիւզէկ (Կէօքսիւն սուլու) էօյլէ մէվգիլէրտէն ճէրհան էթմէքտէ տիրլէր քի էհլի էլիւտէ օլարադ ուսուլը ճէտիտ իւզրէ գէր էտիւսէ պիր միլիօն գատար էհալիյէ միւպալադա օլմագսըզ պօլ պօլ զախիւրէ վէ ախէր մէքիւլաթ հէթիշտիւրէպիլիւր: Պիր լահանա 10—12 օգգա, պիր փանճար (գօճապաշ) 5—12 օգգայա գատար օլապիլիյօր:

Էթրաֆտաքի տաղլարըն կիւմիւշ, տէմիր, վէ սաիր մատէնլէրի, օրման, արաղի, հալալար, մէրալար, փունարլար, վէ ասարը աթիգասը իլէ պուրասը սիւտ վէ պալ ագան տիլար, սէրվէթ, դանիմէթ վէ պէրէքէթ մէնպաը, սէվկիւլիւ վաթանըմըզըն թանը օլապիլիւր իքէն, ճէհալէթ հիւզիւնտէն չըմէնտըքէրսիզ, հօլսուզ, մէթրուք, պէյապան պիր հալաւէ, պիզ իսէ տարլըզ վէ զարուրէթ իշխնտէ հիւզմէքտէ իզ:

Տէրունը գաղատա 1 քիլիսէ, 2 մէքթէպ Լուսաւորչապանլարըն, 1 քիլիսէ, 3 մէքթէպ Փրօթէսթանիթլարըն, վէ 1 քիլիսէ, 1 մէքթէպ Գաթօլիքլէրին վար տըր:

Փրօ. քիլիսէմիզին 400 գատար նուֆուս վէ 100 գատար շայիրտի վար տըր:

Մր. Կուստէլին զիյարէթի, վաղլարը վէ մատտի, մանէվի թէշվիգի քիլիսամըզտա սէվինէճէք թէպտիլաթ մէյտանա կէթիրմիշ տիր: Միւմաիլէյհին 30 լիրա հիմմէթի վէ ճէմասթըմըզըն պու գատար փահալըլըզ, գաղանճսըզլըզ վէ ֆագիւրլիյի իշխնտէ ազիմ զայրէթի իլէ իւշ գաթըլ պիր վաթիզ վէ վարժուհիլէր էվինէ, պիր մէքթէպ օտասընա մալիք օլտուզ: Պունուն իլէ պէրապէր կէրէք բունանի վէրկի վէ կէրէք բունանի հայաթտա քիլիսէմիզ թէրազգը էյլէմիշ տիր: Բրիստոսըն բունը սաքին վէ հաւաշ հաւաշ նիճէ գալպլէրէ թէմէլլէր պրագմագտա տըր:

Իքի սէնէ տիր օղլանլար իշխն մէքթէպիմիզին օլմատըզը պիզի մէյուս գըլար իքէն Մր. Կուստէլին 18 լիրա իանէ էթմէսիլէ Զէյթունտա կէնի աշըլան մէքթէպէ 7 չօճուզլարըմըզըն կիտիպ թալիմ օլունմալարը պիզի թէսէլլի էթմիշ տիր: Մէմուլ էտէրիզ քի, կէլէճէք սէնէ Ալպուսթանտա տախի տէվամի պիր օղլանլար մէքթէպիւնին պուլունմասընա հիմմէթ պուլուրուզ մէքթէպսիզ գալան չօճուզլարըմըզըն տախի թալիմինէ սէպէպ օլուր:

Իմտի մէլէքիւթիւ սէվէնլէրին ճիւմէսինտէն ըէճա իլէ թալէպ էտէրիզ քի, պու վասի մէյտան օրթասընտա մէքթէպսիզ ճահիլ գալմալար արասընտա պիզիմ կիպի ֆագիւր պիր քիլիսէնին տէվամի պիր մէքթէպէ մալիք օլապիլմէսի իշխն լազըմ կէլէն ագչէճէ մուսվէնէթէ հիմմէթ պուլուրմագ իլէ պէրապէր, քիլիսէմիզի Ալլահ քէնտի բունըյա մէմուլ գըլարադ էթրաֆտաքի հէր գալմտան պիլնէրճէ ճանլարըն խէլաս վէ բունանի հայաթը իշխն մայա հալընտա իսթիմալ էթմէսինի տուալարընտա ճէնապը հագգտան թէմէննի էտէլէր:

ԹԱԽԾԷ Ի ՆԻՍԱՆՈՆ ՄԱԳՍԷՏԻ ՀԱՅԱԹԸ (1)

ՕՐ. ԵՐԱՆՈՒՇԻ ՇԷՔԻՍԵԱՆ

Էվգաթը մէտիտէտէն պէրու թէրագըյաթը ումուսիյէնին մուհիմմ մէնպաը ատա օլունան նիսա թաիֆէսի ունուտուլմը, թէմամէն ունուտուլմը տըր: Ասըը հազըրըն մէտէնիյէթ տէվրինտէ էն մուհիմմ վէ մուգատտէս հիսսէսի պուլունան գատըն, ֆէրամուշ էտիլմիշ, անըն իճթիմաի վէ պէյթի տաիրէլէրտէ պիլէ, լապիտ վէ էլզէմ պուլունան մէվգըը նիսեան էտիլմիշ, պիր սէօլլէ, գատըն, հէր եէրտէ, հէր ան ու զէմանտա ունուտըմըզ վէ զանն էտէրսին քի, օքէնտի զէվճինէ էսիր, այնի վազըթտա անըն ճագիպէսի պուլունմը տըր:

Աճէպա նէտէն տիր քի, հաշամագ իշխն լապիտ օլան խէսաիս ի միւթէնէվվիէ վէ միւթէատտիտէ իլէ միւթթասըֆ իքէն, բիւճհանիյէթի միւտաիմ, ըէֆիգի պուլունան զէվճի զասպ էթմին վէ գատըն աճիզէ, սէֆիլէ պիր մախլուզ հալինտէ թէրք էտիլսին: Իշթէ շայանը թէէմիւլ պիր նօզթա: Շունու թէսլիմ վէ իթիրաֆ էթմէլիյիզ քի, ալէմ ի մէտէնիյէթտէ, վէ հայաթը իճթիմաիյէտէ, գատընըն տա քէնտինէ մախսուս խըտմէթի վէ իճրասը մուպրիմ վէզաիֆի վար տըր: Շիրքէթի պէշէրիյէնին թէրագըզ վէ թէֆէյիւզիւնտէ, ճինս ի պէշէրին թէհզիպի ատապ ու ախազընտա գատընըն խըտմէթի փէք մուհիմմ տիր, զիրա թէրագըզ վէ թէֆէյիւզիւնէ ըէֆիգի պուլունան զէվճիլէ միւթթէֆիզէն շալըյմագտա տըր: Նիսա թաիֆէսի, մագիտէ, միւքէլլէֆ պուլունտուղու պու մուգատտէս վէզաիֆինի իճ-

(1) Իօ պու մէգալէ, Էրմէնիճէ հագըլմըց օլուպ Արժ. Յափ. Գհն. Կէվիէրեան Հայր քարաճընան քէրնէմէ Էթիմիօ օր:

րատան աճիդ, զեվճինին նամադուլ վէ միւս-
թէպիտ էվամիրինէ միւթիւ, հուգուգը ինսա-
նիյէ վէ իճթիմարիյէսինի միւտաֆաա վէ մու-
հաֆազատան նաթիւլան, րէֆիգինին նէզտինտէ
ըթթըլատան արի, իտրաքտան պէրի, քէօր
քէօրիւնէ, գուրուլուպ իշլէյէն պիր ինսան մա-
քինասը իտի իսէ, չիմտի, շու 20ինճի ասըր
մինէվվէրտէ կէրէք տիր քի գատըն տախի
մին թարաֆ ուլլահ մուվազզաֆ պուլունտուզու
միւթէատտիտ վէզաիֆի կէրէյի կիպի թանըլպ
անը իճրայա միւհէյեա օլարագ, սահնէ ի մէ-
տէնիյէթտէ իպրագը ֆաալիյէթէյէյին: Լաքին
ֆեհիմիզմ հագգընտա իտարէ ի քէլամ էթ-
մէյէճէյիմ: Գատընըն էսասի հայաթը տէ-
մէքլէ անըն մալիւմ օլան խըտէմաթընը,
իսթիտատը թապիյէսինի ինքհար էթմէք իս-
թէմէմ: Հիչ պիր ան տէյէմէմ քի, գատըն,
քէնտի շախսի, պէյթի խըտմէթէրինի թէրքէ
զէվճի իլէ ալէմ ի թիճարէթի ինթիսապ էթմին,
հաչա՛, գատընըն հայաթը էսասիյէսի, զէվ-
ճինին թիճարէթինէ, մէշղուլիյէթինէ իշթի-
րաքը տէյիլ տիր, գատընըն քէնտինէ մախ-
սուս պէլի իշղալաթը, մալիւմ խըտէմաթը վէ
մարուֆ հայաթը վար:

Էվվէթ, պիդ ինանըրըդ քի, գատըն ֆըթ-
րէթէն թաիֆէ ի նիսայա մէնսուպ պիր վարըդ
օլտուզու հալտէ, անըն հաչամագ իչին մահ-
քիւմ օլտուզու հայաթը տախի կէրէք տիր քի
նիսա թաիֆէսինէ միւթընասըպ պիր հայաթ
օլտուն: Իշթէ գատընըն պու իսթիտատը թա-
պիյէսինէ մուվաֆըդ պիր հայաթտա, անըն
հագիգի հայաթ վէ վէ ֆաալիյէթինի արամագ
իսթէյօրուզ:

Պիդ իսթէրիդ քի, գատըն շայանը իսթի-
սալ պիր վալիտէ օլտուն: Թէվլիտ վէ փէր-
վէրտէ էյլէտիյի ճիյէրփարէսինին աֆիֆ, փաք
տամարլարընա, իրիաթիյանըլըն, ինսանիյէ-
թին, նէճապէթին լէքէսիդ գանընը թէլգիհ
էյլէսին, անըն պիլիւնահ գալպինէ, ֆազլիլէ-
թին, լէթաֆէթին վէ հագիգաթըն մէօհքէմ
էսաս վէ մէպտէլէրինի հէքք էյլէսին:

Պիդ իսթէրիդ քի, գատըն, միւքէլլէֆ պու-
լունտուզու միւթէատտիտ վէզաիֆի թէմամէն
իճրայա վագֆը նէֆա էթմիշ պիր զէվճէ օլ-
տուն, խանէսինի ճէննէթ էսուպ, օրատա հա-
չանըլան պէյթի հայաթը սէմալաթընքինէ միւ-
շապիհ գըլըն: Պիդ իսթէրիդ քի, գատըն ու-
մուրը պէյթիյէյէ մուլթէտիր պիր միւտիրէ
վէ զէվճինէ իսէ մուզահիր, մուլինէ պիր էվ
հանըրը օլտուն:

Պիդ իսթէրիդ քի, գատըն խանէսինի էվա-
տընա մէքթէպ ի իպթիտաի, քէնտիսինի իսէ
օ մէքթէպին իպթիտաի միւրէպպիյէսի մա-
գամընտա թութուպ չօճուղուն մասում գալ-
պինէ էօյլէսի հագիգի մէպտէլէր վագ էտէպիլ-
սին քի, անլէր վասըթասըլա մասում՝ միւս-
թագպէլտէ չիրքէթի պէշէրիյէյէ խատիմ, միլ-
լէթինէ իֆթիխար, մէտէնի պիր ֆէրտի
ֆէրիտ օլտուն:

Պիդ իսթէրիդ քի, գատըն նէվ ի պէշէրին
թէրագըդ վէ թէֆէյիւլինէ պատի, միւհսսէ-
սաթը խայրիյէ հէյէթի իտարէսինտէ ազա պու-
լունտուն, քէնտի թէվգըֆխանէսի պուլունան
պէյթիսինէ պիր ան իչին օլտուն չըգսըն, քէն-
տինէ հէմէֆքհար րէֆիգէլէր պուլարագ,
անլէրլէ պիլիսթիշարէ չիրքէթ ի խայրիյէլէր
թէսիս էյլէսին: Պիդ իսթէրիդ քի, գատըն
քէնտի նէֆսինէ, նամուսընա վէ իճապը թագ-
տիրտէ քէնտի վաթանընա տախի մուհաֆըզէ
օլտուն, էսնա ի միւհահէտէտէ քէնտի գանընը
զէվճինին շէհիտ գանըլա մէզճ էյլէսին: Իշթէ
գատընլարտան մաթլուպ օլտունան հայաթ ը հ-
սալիյի վէ անը թէշքիլ էտէն մէզիյէթ վէ ֆա-
զիլէթ:

Գատընլար արթըդ տէմէսինլէր քի, հայաթ
ը ինսանիյէնին հէտէֆ ի մագսուտընը (խտէալ)
էրքէքլէր անճագ թագըպ էթմէլի տիրլէր,
խայրը, մատէմ քի պէշէրիյէթի իպթիտատէ
պիր մասում հալինտէ տէրաղուշ էյլէյէն գա-
տընլար տըր վէ անըն թէրէֆֆիւ վէ թէտէն-
նիսինի մուճիպ օլաճագ մէպտէլէր էվվէլա վա-
լիտէլէր եէտիլլէ անըն մասում պէշէրիյէթինին
տէրունինէ վագ էտիլմէքտէ տիրլէր, շու հալ-
տէ վագըհէն իսթիտալ օլունմագտա տըր քի,
մէսուլիյէթտէն հիչ պիր սուրէթլէ գուրթու-
լամագ:

Իմտի սիդ, է՛յ միւհթէրէմ վալիտէլէր, պէ-
շէրիյէթին սէպէպ ի իհեսսը մագամընտա իհ-
րագը մէվըդ էտիյօրսուլըդ, միւսթագպէլ վա-
լիտէ գըզլարա նուսուհէ ի իմթիսալ վէ րահ-
նիւմալար տա սընըդ, էօյլէ իսէ, վագըթ ֆէվթ
էթմէյէքէք սիզին չիմտիտէն զիքը ու թա-
տառ էտիլլէն հայաթըն էսասի մէպտէլէրինի
էօմրիւնիւզէ նըշանկեհան ատտ էտինիդ վէ
միւսթէրիհ օլունուզ քի, նէսլի աթինին
միւրէպպիյէ վէ մուալլիմէլէրի մագա-
մընտա, պէշէրիյէթին տախի իսլան վէ րիֆահ
ը հալինի թէէմին էթմիշ օլաճագորընը: Վա-
լիտէլէր, ալէմ ի մէտէնիյէթտէ վուգուա կէ-

լէն թէչէպպիւսաթ ը խայրիյէ վէ թէրազզըյէ տէ, վէլէվ ճիւղի օլսուն, հիօսէմէնտ օլմաղը ահտ ու փէյման էտիսիզ, զիրա պու սուրէթլէ խթիտատ ը թապիիյէնիզէ ըթթըպա վէ նիսա թաիֆէսինին տիւշկիւն մէվգիինի թէրֆի էտէպիլէճէքսինիզ: Էվվէթ, գատընլարըն ֆաալիյէթէ թէչէպպիւսիյէ տիր քի անճազ, ասըլարտան պէրու հէտէֆի զուլմ ու խթիպտատ վէ շէհիս միլլէթիմիզի, զուլմէթ ու ճէհալէթին պիրահմ զինճիրլէրինի քէսըլէ, թաիլիս էտէպիլէճէյիզ: Հիւրլիյէթ վէ մէշրուլթիյէթ, ճինսի պէշէր իչիւն մէմուլ օլունսուղու տէրէճէտէ մուճիպի խթիֆատէ օլմայաճազ, էկէր գատընլար պէշէրիյէթին թէրազզը վէ թէալիսի էմրինտէ պիթարաֆ գալըրլարսա — լաքին պունու տաիս ունուլմամալըլը քի միւսթագպէլ էրմէնի գատընլարընը մահքիւմ էտէճէք, էյէր անլէր հէնուզ տալմըշ օլսուղլարը խապ ը զաֆլէթտէն ույանուպ տէրազապ վազիֆէլէրինէ տօղրու զօշմազլար իսէ:

Իմտի, էյ մէօհթէրէմ վալիտէլէր վէ զըզգարտաչլար, միւսթագպէլին միւսհիշ սիճլինտէն խալֆ էտէլիմ վէ ճէհտ էտէլիմ քի թաւիս քէնտի զէրին սահիֆէլէրինէ էրմէնի գատընլարընին խարմէրինի գայտ էտէպիլսին: Չալըչալըմ, ճէհտ էտէլիմ, տէյիլ քի իզզ ու չէրէֆ, իլլա վազիֆէլինասըլըն մէպտէ վէ էսասլարընը թաիֆէի նիսանըն էսասի հայաթընա նիշանկիւն իթթիխազ էյլէտիյիմիզ իչիւն: Եաչա՛սըն, պու մուգատտէն զայէյի թաթպըզ վէ իճրայա վազ էտէպիլէն գատընլար:

ՏԻՆԻ

Տ. Յ. ՏԻՆԻԿԵՐԵԱՆ ԷՅ. ԿԼԱՍԿՈ

2.

4. Խեղաս Ալլահըն աքիյեսի շիր. — «Իճրա էթտիյիմիզ սալահ ամէլլէրինտէն օլմայարազ անճազ քէնտի մէրհամէթինէ կէօրէ, եէնի տօղմա երյզամասը վէ Յիսուս Քրիստոս վասըլթասըյա իւզէրիմիզէ զանի զանի տէօքտիւյիւ Րուհ իւլ Գուսսըն եէնիլէթմէսի իլէ պիզի խէլաս էյլէտի:» Տիտ. 3. 5, 6: Ինսան թապիաթը սուհուլէթ իլէ էլտէ էտիլէն նէթիճէլէրէ չօզ գըյմէթ պիլմէյօր: Գըյմէթլի չէյլէր փէք զիյատէ կիւճիւք վէ ֆէտաքեարըլը իլէ

էլտէ էտիլմէլի տիր: «Իման էթ վէ խէլաս պուլաճագսըն» իպարէսի չօզ քիմսէլէր իչիւն չօճուգճա պիր լաֆ տըր: Լաքին խէլաս պիզէ չօզ ուճուգ վէ չօզ զօլայ կէօրինիւյօր իսէ տէ, օտիկէր պիր զաթա չօզ փահալըյա մալ օլմուշ տըր: Կէօզլէրիմի Գողգոթայա գալտըրըպ խաշտա էօլէն Րապպըմըն պէնիմ իչիւն չէքտիյի չարչարանլարը կէօրտիւյիւմտէ, գալպիմտէ մալիք օլտուղում խէլասըն նէ տէրէճէ գըյմէթլի օլտուղումու պիր ազ տէրք էտէպիլիյօրում: Կիւնահ պիլմէյէն՝ կիւնահքեար ատտ օլունույօր քի, կիւնահքեար օլան սալիհ ատտ օլունսուն: Չէնկին օլան սէրվէթինտէն սօյուլույօր քի, ֆաքիր անըն վասիթասըյա զէնկին օլսուն: Էպէտի հայաթա մալիք օլան էօլիւմէ թէսլիմ օլունույօր քի, էօլիւմէ հիւքմ օլունմուշ օլան էպէտի հայաթա մալիք օլսուն: Ալլահ ինսան կիպի օլույօր քի ինսան Ալլահ կիպի օլսուն: (Շուրահըդտա փարանթէզ իչիւնտէ տէյէլիմ մի քի Շարաթճը տօսթլարըմըլ Րապպ Յիսուսըն գըյմէթլի գանընը վէ ճապա քէֆարէթլինի թահգիր էթմէքաէ տիրլէր: Անլէր Շարաթը վազ էթմէք իլէ «Յիսուսըն գանընա վէ քէֆարէթլինէ իման էթմէն պիլէ խէլաս պուլաճագսըն զիրա Շարաթա ըիպէթ էթմէյօրսուն, տէմէք իսթէյօրլար: Հալ ը հազըրտա Մէլէթիւթ Ուլլահըն թէրազզըսընը մէնն էթմէք իչիւն չէթմանըն իթթիխազ էյլէտիյի էն պէօյիւք վասըլթա տաէմէրին տիգգաթընը, չու եա պու եօլ իլէ, Յիսուսըն գանընտան տիկէր ճիհէթլէրէ չէվիրմէք տիր: Ձիրա չէյթան Յիսուսըն գանընտա նէ գատար գուլվէթ վար իտիյինի էյի պիլիւր:)

«Ճան իչիւն քէֆարէթ էտէն գան տըր:» Ղեւ. 17. 11: Յիսուսըն գանը պու քէֆարէթի թէտարիք էտիպ պիզէ մէճճանէն պաիշ էյլէմիշ տիր: Իմտի էյ ատէմ, խէլաս իչիւն քէնտի ամէլլէրինէ կիւլէնիմէ: Ալլահըն ինայէթինի իման իլէ գապուլ էյլէ:

5. Քիւլլի պիր քեպսիլաք. — «Էյէր պիր տէմ Քրիստոստա իսէ, օ եէնի պիր մախուգ տըր: Էսկի չէյլէր կէչտի, իշթէ հէր շէյ եհնի օյսու:» 2 Կորնթ. 5. 17: Ասըրմըզըն վաիզ վէ ըուհանի իշճիլէրինին սայքի գըսմ ը աղամը փաւիլ քեպսիլաք լուղէթինի աղըղլարընա ալմագտան խալֆ վէ իմթինա էթմէքաէ տիրլէր: Խէլաս իշի քեամիլ պիր իշ տիր, զիրա օ Ալլահ իշի տիր: Եէնի տօղուշ եէնի հայաթ մէյլանա կէթիւրիւր, գալպ քիւլլի պիր թէպտի-

խաթա ուղարար: Իշպուս եէնի հայաթ Սլլահանը ինայէթ վէ գուվվէթի իլէ պէսլէնիպ անըն թահթը իտարէսինտէ գալտըզճա, ատէմ կիւս նահ թէճէսիրինտէն արի գալըպ, մուգատտէն էօմրտէ թէրազզը էտէր: Թէվպէ էթմիշ պիր ատէմին էօմրիւնտէ պիլ ախըրէ թէշգահիւր էտէն կիւնահ, խէլաս իշինին քեամիլ օլմասընտ տէլալէթ էթմէզ: «Կիւնահյարըն ճիւմէճսինտէն պիրտէն խէլաս օլամագսըն, սլու կիւն ֆիլան պիր կիւնահըն իշին եէնի պիր գարարա կէլ, եարըն տա պաչգա պիրիսինի եէնմէյէ ճէհտ էյլէ: Պէօյլէճէ իլէրի կիտիպ պիր կիւն քեամիլէն խէլաս օլուրսուն,» կիպի վազլարտա Յիսուսըն գանը եօզ տըր: «Սլլահան օլլու Յիսուս Բրիստոսըն գանը պիզի հէր կիւնահտան փաքլէր:» Յովհ. 1. 7: «Էյէր կիւնահյարըմզը իզրար էտէր իսէք, կիւնահյարըմզը աֆվ էտիպ պիզի հէր հագզսըզըզտան փաքլէմէք իշին օ սատրգ վէ ատիլ տիր:» 1Յովհ. 1. 9

6. Բուհանքի պիր քեպսիրար.— «Թէնաէն
տօղան թէն սիր, բուհտան տօղան բուհ տըր»
Յովն. 3. 6: Շու իւշ նէվ ատէմէրէ տիրգգաթի
էյլէ:

(1) Հաղիդի Խրիսթիյանլար արասընտա պու-
լոնուպ, անլերին թէէսրի իլէ սիւրիւլէրէք
իլէրի կիտէն ճիսմանիլէր :

(2) Ճիսմանի հայաթտան քուհանի մէյլէ հասըլ էթմէյէ ճէհա էտէնյէր :

(3) Ճիսման իր քտէ հաշար ի քէն թէլպէ
էթմիչիդ իտտիասը իլէ հէմ Ալլահը հէմ տէ
ատէմէրի ալտաթմայա ճէհտ էտէնլէր :

Իմ տի «Ալտանուայընըզ, Ալլահ իսթիհա օ-
լունուազ. զիրա ատէմ հէր նէ էքէրսէ, հէմսն
անը պիլէճէք աիր: Չիւնքի քէնտի թէնի իլլան
էքէն՝ թէնաէն հէլաք պիլէճէք, վէ բուն ի-
չիւն էքէն բունսան էպէտի հայաթ պիլէճէք
աիր:» Ղալ. 6, 7, 8:

7. Թեկպեկնին իսպարը, — «Անլէրի մէյվէ-
լէրինտէն թանրյաճագսընրդ :» Մատթ. 7. 20 :

Թե՛վ պէնսիոն մէջ Վլէսի նե՞ տիր: Մէսերբերթ վէ չազը՞դ մը, սէր պէսթ վէ փարլագ տուալա՞ր մը, անէն լիլի «համա ոլսուն» լա՞ր մը. ճօշդուն թէրէնսիւմէ՞ր մի: Խայր...: Պու շէյլէր մէյ-վէտէն էվվէլ ղահիր օլան չիչէփլէր մազամըն-տա տըրլար: Հէր նէ զատար չիչէփլէր էհէմ-միյէթլի իսէլէր տէ, աղաճլարըն մէյվէտար օ-լուպ օլմատըզլարընը չիչէփլէրտէն հիւքմ է-տէմէյիզ, զիրա հէր չիչէփ իլէ սունանմըլ օլան աղսճ մէյվէ հասըլ էտէմէյօր: Սախթէ չիչէփ-

էր տէ վար : Զօդ էօմրլէրտէ միւշահէտէ օլունտուղու կիպի, մէսէրրէթ վէ համտըն զարլ օլմասըլա զանն էտէրսին, բուհանի հայաթ տա մահվ օլույօր : Լաքին կէրէք քէշամըն թալիմինտէ, կէրէքսէ թէճրիպէլէրմիզտէ կէօրտիւլիամիւզէ նազարէն թէճաթտի գաւպ խարիճի ալամէթլէրէ մէրպութ տէյիլ տիր : Եննի պիր պէպէյին տինհայա կէլմէսիլէ պիւթիւն իանն ճօշղուն պիր մէսէրրէթէ զարգ օլուր : վաղթ միրուրիլլէ օլ խանէտէ զահրի մէսէրրէթ զարլ օլուր իսէ տէ տօղմուշ օլանն չօճուգ հալա օրատա տըր վէ եաշայօր : Հաղիզի թէվպէյին պիտայէթինտէ զահիր օլանն ճօշղունլուգ վաղթ միրուրիլլէ զարլ օլուր իսէ տէ թէճաթտ օլմուշ գաւպ հայաթտա օլուպ, տէրին, սիւքիւթ, պաթընի պիր մէսէրրէթէ զարգ օլուր :

Ել ճանն, Դաւ. Ծինծի պապտաքի բունանի հայաթըն մէյվէլէրիի էօրիւնտէ միւշահատէ էտէպիլի՞յօրմըսն : Ալլահ չօզ չիչէքլէր աշամաթը իլէ Թաղիզ օլունմայօր, իլլա չօզ մէյվէ կէ-թիրմէմիզ իլէ : Յով. 15. 8 : Իմտի պու մա-նատա թէօպէ էթմի՞ն մի սին :

ԻՆՍԱՆԻՅԵԹՓԵՐՎԵՐԼԻԲ

ՊԱՏ. 4. ԻՍԹԱՄՊՕԼԼԵԵԱՆ

Տիւնեատա՛հեր քէսէ տօղբու խալիս պիր
 իշթիրաքը հիսս թաշըմագ գատար ֆիքրը
 թէվսի, գալպի թագվիյէ վէ պիւթիւն հայա-
 թը թէրֆի էտէն պիր տիկէր գուվվէթ խայալ
 էտիլէմէզ, իշթիրաքը հիսս ինսանիյէթփէրվէր-
 լիյին միւթէրատըֆը տըր, վէ հնսանիյէթփէր-
 վէրլիք իսէ պիր դավմըն լուղէթ քիթապըն-
 տա մէվճուտ օյան էն պէօյիւք քէլիմէ տիր :

Իրսանիյէթ Կերզէրլիք տիր քի՛ հեր հանկը
պիր հիսստէն զիյատէ Ինճիլին Կուլթիէրէսիթ
մէ մէքէթլէրէ տախլլ օլմաընա խըզմէթ էյ-
լէմիշ տիր :

Մուհապպէթ զէվալ պոււմազ: Է՛վլէթ, մուհապպէթ Ալլահ թարաֆընտան միւմինին զալպինտէ տաիմա սընազ վէ թազէ սազլա-նըլան աճաիպ պիր գոււվլէթ սիր: Վէ օ Ալլահ թարաֆընտա հըֆզ օլտնսրզճա անըն զէվալ պոււմասը զապիլ տէյիլ տիր: Մուհապպէթ պաչգասընըն հայաթընա թէէսիր էթմէք իւզրէ Ալլահըն էլինտէ իսթիմալ օլտնան միւմինլէրին էն մէթին սիլահը տըր: Օ՝ սահիպինտէ զէվալ պոււմատըղը միսիլլու, պաչգայարընըն հայաթընա օյսն ալագասընտա տա-

խի գէվալ պուլմազ: Զիրա պիր քիմսէ Ալ-
լահստան նէ գասար տա ուզագ եաշասա, կիւ-
նահտա նէ գասար տա քէօքլէշմիշ օլտա, օ
ինսանլարա նազարէն նէ գասար տա եանլըշ
պիր վազիյէթտէ պուլունմուշ օլտա, մուհապ-
պէթին նուֆուզու էօնիւնտէ պի հիսս գալա-
մազ: Մուհապպէթ վէ լէթաֆէթ, եալընըզ
տուտագլար արասընտա պուլունան գուրու
քէլիմէլէր հալինտէն չըզըպ տա, գալպին տէ-
րինլիքլէրինտէն թէվէլլիւտ էտէն պիր հիսս ի
թէրահիւմ վէ թէվէճճիւհ սուրէթ վէ մահի-
յէթինի քէսպ էտէճէք օլուր իսէ, հէր հանլը
պիր ինսան գալպի անա իճապէթ էթմէմէք է-
տէմէզ: Ֆէլսէֆի թալիմաթ իլէ մէմու վազ-
լարըն թէէսիր վէ ֆաիտէսի ինքեար գապուլ
էթմէզ իսէ տէ, ատէմլէրին հայաթընը իսլահ
վէ անլէրին տինի հայաթտա նէշվ ու նէմա
պուլմասընա խըտմէթ էլլէյէն էն պէօլիւք
գուվլէթ՝ սիւքիւթ վէ սատէ պիր հայաթ իլէ
իլլէյիպ խըտմէթ էտէն էվլատ Ուլլահն էօմ-
րիւնտէն նիւպէան էտէն իսալիս մուհապպէթ
օլմուշ տըր: Իլահի մուհապպէթին միւմիւնիւն
գալպինտէ էքսիլմէսիլլէ, անըն էօմրիւնտէ
մէյտանա կէլէն լէթաֆէթ տիր քի՝ չէօլ կիպի
գուրու հայաթլարը անլապի ֆազիլէթին սօլ-
մազ չիլէքլէրի վէ թաթլը մէվլէլէրիլէ թէզ-
եին էլլէմիշ տիր:

Հազիզի պիր ինսանիյէթփէրվէրին՝ քէնտի
նէֆսի վէ գօնչուսուունն մէնֆաաթ վէ իսթի-
րահաթը իչիւն չալըշմասը միյանընտա պիր
ֆարգ կէօրմէք գօլայ տէյիլ տիր, զիրա օ
գօնչուսուունն քէնտի նէֆսի կիպի սէվէր:

Ատէմլէրի քէնտի մուհապպէթինին սինէ-
սինտէ պէսլէյէն պիր քիմսէնին ֆիքրինտէ
ֆէնա պիր էֆքեար վէ գալպինտէ հասէտ
պուլունապիլի՞րմի: Օ՝ քէնտինին ըէֆիզլէրի
վէ հէմճինսի ալէյհինտէ ֆէնա պիր տուլլու
թաշըյապիլի՞րմի: Օ՝ պաշգալարընըն գալպինի
եարալայաճագ ամալ ու հարէքեաթտա պու-
լունապիլի՞ր մի: Խա՛յր, օ պաշգալարընըն հա-
յաթընը իմար էթմէք իչիւն Ալլահ իլէ ազա ը
փէյման էթմիշ օլտուզու հալտէ պու կիպի չէյ-
լէր եափամազ:

Պէօլլէ պիր գուվլէթ իսէ եալընըզ ինսանի
հայաթըն քէնտի պաշընա հասըլ էտէպիլէճէյի
պիր գուվլէթ տէյիլ տիր: Օ անճագ ատէմին
Քրիստոս իլէ սըզը պիր հայաթ եաշամասըլա
մէյտանա կէլէպիլիւր: Քրիստոս իլէ ճիտտի
միւլազաթ՝ գալպի, ֆիքրի վէ պիւթիւն հա-

յաթը՝ սէմալի կիւնէչին վէ գուտսիյէթ նու-
րունուն չիֆապախշ փէրթէվլէրիլէ թէնվիր
վէ թէզեին էտիլմէսինէ հարտըմ էտէր: Վէ
անճագ պու եօլտա տըր քի ատէմ՝ քէնտի հէմ
ճինսինի մուհապպէթտէ պէսլէյիպ պէօլիւտէ-
ճէք քեաֆի գուվլէթէ մալիք օլուր:

Իմտի ինսանիյէթփէրվէր օլմագ իսթէյէն
պիր քիմսէ իչիւն հէր կիւնիւն չաֆաղը հէնի
պիր էօմրիւն պիտայէթինի թէշքիլ էթմէլի
տիր: Օ հէր սապահ քէնտինին եէնի հայաթը-
նը իլահի տէլալէթլէ պաշլալըպ անըն հուզու-
րույա տէվամ էթմէլի վէ պաշգալար իչիւն
թադտիմ օլունան տուալար իլէ իսթամա էր-
տիւմէլի տիր: Գուվլէթի պիր ինսանիյէթ-
փէրվէր օլմագլըղըն չարէսի պու տըր, Ալլահը
գալպէ գապուլ էթմէք վէ գալպի ինսանլարա
վէրմէք:

Նէրէտէ գալիլէրէ լիզգէթ վէ մէրհամէթ
վար իսէ օրատա Ալլահըն սէլամէթի մէվճուտ
տըր: Հազիզի իպատէթ գօնչույա մուհապպէթ
տիր: Մահգուն վէ միւքէտտէր օլանլարա պիր
թէպէսիւմ կէօսթէրմէք էն թաթլը պիրնաղ-
մէ թէրէննիւմ էլլէմէք տիր: Պաշգալարընա
էտիլէն հէր լաթիֆ մուամէլէ պիր տուա արգ
էլլէմէք տիր:

ԱՅՆԹԱՄՏԱ ՔՐԻՍՏՈՍԱՍԻՐԱՅ ԱՐԳԱՏԱՇԼԸՆԸ

1896—7 սէնէլէրինտէ Այնթապտա պուլու-
նան պաղը ըուհանի իշիլէրին թէէսիլլէլէ,
պիր գաշ կէնճէր, ըուհանի հայաթա մալիք
օլտուլար: Պու եէնի թէճրիպէ ի չախսիյէ քէն-
տիլէրտէ օլ գատար մանատար օլտու քի հէ-
ման քիւչիւք ճէմիյէթլէր հուզուընտա սէօյ-
լէմէյէ վէ պէօլլէճէ ըուհանի ճէմիյէթլէր եափ-
մաղա պաշլատըլար: Սիննլէրի եիկիլմիտէն ա-
շաղը օլան պու քիւչիւք վէ ճահիլ վաիզլէրին
քէլամը ազ վապթ վարֆընտա Այնթապըն Լու-
սաւորչական վէ Բողոքական ճէմաթընա թէ-
էսիր էթտի: Պունլարը տինլէմէյէ կիթմէյէն
գալմատը: Քէլամլարը սատէ, միւհասիր վէ իգ-
նա էտիճի իտի, վէ մատտէլէրի սըրֆ ըուհա-
նի օլուպ, կիւհահ, իսէլաս վէ թէօվպէ կիպի
մատտէլէր իտի: Պէօլլէճէ պու քիւչիւք պէ-
տէնէ չօզլար միւնզամ օլտու վէ ազ վազըթ
զարֆընտա քէնտի քէնտիլէրինի այըը պիր
թէշքիլաթ հալինտէ պուլտուլար: Էօլլէ պիր
թէշքիլաթ օլտուլար քի գանունը էսասի եօզ,
րէիսի եօզ վէ ըէսմէն ազա ֆիհրիսթի եօզ ի-
տի, ֆազաթ Ալլահըն ազլ էրմէզ գուվլէթիլլէ

րուհտա եւքտիկերինէ զայնթ սըզը սուրէթտէ պաղլանմը իտիւէր :

Իշպու հարէքէթին պիտայէթինտէն 15 սէնէ գատար սօնրա , աշնի արգատաշար հէման աշնի մագսէտլէ իշէյիպ իւէրլէմէքտէ տիրլէր , անճագ քի , մունթաղամ պիր արգատաշար շէքլինի վէ Քրիստոսաւրաց իամինի ալմը տըրլար :

Թա իւք կիւնտէն պու արգատաշարըն մագսէտի , Լուս . Քիլիսէ տէրունինտէ գալլապ , ճիտտի Խրիսթիան հայաթընը օրատա թամիմ էթմէք վէ պու հայաթա կիրէնլէրին տէվամ էտիպ պէօիւյէպիլմէլէրի իշիւն վասիթալար թէտարիք էթմէք օլմուշ տըր :

Թապիր ի ախէրլէ , Քրիստոսաւրացըն մագսէտի Լուս . քիլիսայը րուհանի հայաթ վասըթա սաթլա տախիլտէն իսլահ էթմէք տիր :

Պու արգատաշար Այնթապ խարիճինէ րուհանի իշճիլէր կէօնտէրէրէք տախի խըզմէթտէ պուլունմուշ տըր : Կէշմիշ 10—15 սէնէ զարֆընտա Հալէպ վիլայէթինին սայքի հէր նօգթասընա զըսսա հա ուզուն վագթ իշիւն րուհանի իշճիլէր կէօնտէրիւ տիր :

Սօն 3—4 սէնէլէրտէն պէրրու Քրիստոսասիրաց քէնտի մագսէտինի իլէրու կէօթիւրմէք իշիւն մէքթէպ վասըթասընա տա միւրաճաթ էթմիշ տիր : Պու մէքթէպ օղլան վէ գըզ չօճուզարա պիրլիքտէ աշըգ օլուպ 5 սէնէ միւստէթի օլան պիր իպթիտաի մէքթէպի տիր : Միլլէթին էֆրատը քէնտի չօճուզլարըն Կօլլայարագ պու քիւլիւք մէքթէպի զկյատէսիլէ թէշվիգ էյլէտիքլէրինտէն վէ քէզա րուհանի ճէմիլէթլէրէ միւստալէմէթ էյլէյէն էֆրատըն քէսրէթինտէն նաշի չիրքէթ մէքթէպ պինասը վէ րուհանի թէճէմիւլէր մա հալը օլմագ իւզրէ , պիր պինա իշթիրասընա վէ խայլըճա մասրաֆը մուճիպ օլան եէնի ինչասթ վէ թամիրաթտա պուլունմագա մէճպուր օլմուշ տըր : Պիթթապի պու շէյ Քրիստոսաւրացըն պիր միգտար պօրճ ալթընա կիրմէսինէ պատի օլմուշ տըր : Պու պօրճուն թէտիլէսինտէ արգատաշար վէ անլէրին տօսթլարը զայրէթ վէ ֆէտաքիարլըգ էթմիլէր իտէ տէ , պօրճուն քեամիլ թէսվիլէսի իշիւն հալա , 150 իրա գատար պիր մէպլաղա իշթիյամ գալմը տըր : Պու արգատաշարըն իշինի վէ մագսէտինի ֆաիտէլի կէօրէն հազըն վէ երրագ միլլէթտաշարընըն մատտի մուսալէնէթլէրինէ իհիթիյաճըմըգ վար տըր :

Էլէէօվմ արգատաշարըն նիգամի ազալարընըն սայըսը 150 գատար օլուպ կէնճ վէ քեամիլ գատընլարտան վէ էրքէքլէրտէն իպարէթ տիր : Պունլարըն րուհանի թէճէմիւլէրինէ կէլէրէք անլէրին մանէվի թէէսիլէրի ալթընտա պուլունան էֆրատըն ատէտի 500 ի միլթէճալըգ տըր :

Այնթապ

ԻԽԹԱՐ

Պու ճէմիլէթին խըտմէթ վէ իշթիյաճընը թարիֆ էտէն պու մէգալէյի մէսէրրէթլէ թապու նէշր էտէրիլ : Ձիրա պունուն կէլէք Այնթապտա վէ կէրէք էթրաֆ մահալլարտա նիւմայիշտիլ լաքին միւէսսիր պիր սուրէթտէ իշլէտիքլէրինէ պիլ հազընտան վագթ իլ : Պիլիմ տախի շախսի իթիմատըմը չու սըր քի , Լուս . քիլիսա տէրունինտէ տօղլուտան րուհանի հայաթը թալիմ էթմէք մագսէտիլէ չալլան պու ուսուլվէթ հէր եէրտէ թէշվիգ էտիլմէյի տէյէր , վէ պու նէվ ճէմիլէթլէրին էրմէնի քիլիսէսինի իսլահ վէ թէրֆի էթմէք էմրինտէ փէք մուհիմմ վէ միւնասիպ պիր բօլ օյնայաճագլարընա էմին իլ : Իմիտ էտէրիլ քի պու պիրատէրլէրի պու պօրճտան խէլաս էթմէք իշիւն անլէրէ սէխալէթլէ էլ ուզատըպ անլէրի թէշվիգ էտէնլէր պուլունաճագ տըր :

Յ . Գ . Գ .

ՄԻԻԹԷՆԵՎՎԻ

ԹԱՐՍՈՒՍ ԳՕԼԷՃԻ ՄԷՐԱՍԻՄԻ

Մայիսին 9 ընա միւսատըֆ ճիւմա կիւնիւ գօլէճին սալօնը Ատանա վէ Մէրսինտէն վէ շէրտէն թէշրիֆ պուլուրմուշ օլան մէմուրիյն ի քիրամ , միլթէհէյիզան , էհալի , գատըն , վէ էրքէքլէր իլէ տօլմուշ իտի :

Օլ կիւնիւ միւսապագաթտա նութղար իրատ էտէն օն իքի թալէպէտէն Այնթապլը Պ. Պօղէգէնեան իլէ Հաճընլը Հ. Սիմօնեան էֆ . լէր Թիւրքէ , Թարսուսլու Ե. Նագաչեան էֆ . Ֆրանսիւրդա , Մարաշլը Ս. Արըգիւն էֆ . Ինկիլիզճէ վէ Էվլէրէքլի Ս . էֆ . Էֆղանեան էրմէնիճէ վիսանլարընտա միւքեաֆաթ ախզ էյլէտիլէր :

Օլ կիւնիւ 12 միւնթէհի էֆէնտիլէրին էսամիսի վէ իրատ էյլէտիքլէրի նութղարըն մատտէլէրի աթիւլզդիք տիր : Ա . էֆ . Պալեան (Հաճըն) «Էմր ի թահսիլտէ իխթիսասըն մէնաֆիլ» Գ . էֆ Մարաշլեան (Քիլիս) «Իտարէ ի

մէջընթաց, « Ե. Էֆ. Յակոբճանեան (Թարսուս) « Բիւրրէի արգըն իսթիգալը », Լ. Էֆ. Չիւղիկիւրեան (Թարսուս) « Պազաի Էնսէպ » « Survival of the Fittest », Կ. Էֆ. Փաշանեան (Մարաշ) « Գալիսէի վերասէթ », Պ. Էֆ. Գալփանեան (Էվլէրէք) « Մուհիթի ի իճթիմալինին պազը թէէսիւրէրի », Պ. Չուլփանեան (Թարսուս) « Մուվաֆֆադլիյէթի միլլիյէ », Պ. Էֆ. Փաշանեան (Մարաշ) « Բատիուլ », Պ. Էֆ. Մահշիկեան (Բէսապ) « Միւսալէմէթ վէ մուհարէպէ », Ն. Էֆ. Պալեան (Մարաշ) « Գանուլըն թէէսիւրի », Բ. Էֆ. Թաթէոսեան (Գալա աշ-րէլի) « Թըֆըլլիյէթտէ թալիմին էնէմիլլիյէթի »:

Պատէհու Գօլէճին րէիսի Տր. Բրիսթի տիպ-լումալարը թէվլի էթմէք իչին այաղա գալ-գըպ էթրաֆընտա նիմտաիւրէ թէշքիլ էթմիշ օլան մէզուն էֆէնտիլէրէ խիթապ էյլէտի: Միւշարիլէյի փարապ պիր լէվնա իւզէրինտէ Ամէրիգա վէ Օսմանլը պայրազլարը արասըն-տա թալիպ օլմուշ օլան միւնթէնիլէրին ինթի-խապ էյլէտիյի եանի « Սաղ էլինի սէֆիլէ ու-ղաթ » (Da Dextra Misero) տիսթուրընը իսթարլէ անա էմին վէ սատըղ օլարապ հա-չամալարընը վէ պէօյիւք սէֆալէթ տէմէք օ-լան ճէհալէթ վէ ֆէսատը քիւլլի հիյէթ ի իճ-թիմալիյէնին հանկը ֆէրտի, գալմը վէ միլլէթի իւզէրինտէ զահիր օլուր իսէ օլսուն պիլա-ֆարգ չօլ « Բէրիմ Սամարիալը » միսթիլու-տէսթ ի իշթիրապ վէ մուսվէնէթլէրինի ու-ղաթմապ կէրէք օլտուզլարընը փէք միւէս-սիր պիր սուրէթտէ սէրտ ու իֆատէ էյլէտիք-տէն սօնրա ալգըշլար իչինտէ տիպլումալարը թէվլի էյլէտի:

Պատէհու Ամէրիգա գօնսօլը Մր. Նաթան, Ատանա վիլայէթինին մէարըֆ միւտիւրի պէյ էֆէնտի վէ Կարապետ էֆ. Չալեան վազթ ու հալէ միւնասիպ պէլիլ վէ միւէսսիր նութզլար իրատ էյլէտիլէր: Պու կիւզէլ նութզլար արա-սընտա Մր. Նէլսըն թահթը րիյասէթլինտէ օրքէսթրա վէ փրօֆ. Բենեամին էֆ. Կայծակ-հանըն րիյասէթլիլէ թէրէննիւմլէր խըտմէթէ րէվնապախիշ օլտուլար:

— Գանատատա ինչա օլունմուշ օլան վէ-րէմլի չօճուզլար խասթախանէսինին րէսմի քիւշասը իճրա օլունմուշ տըր: Ինկիլիլ գրալի-չանը Լօնտրատա պիր աիւյմէյէ պաստըղընտա 3,500 միլ էօթէտէ խասթախանէ գալիուլարը աչըլըպ պայրազլար քիւշատ օլունմուշ տըր:

ԳՕՆԵԱՏԱ ՃԷՆԱՆԵԱՆ ԴՕԼԷՃԻՆՏԷ ՍՕՆ ՁԻՅՆԵԹԼԻՐ

Յունիս 13ինճի կիւնիւ պէօյիւք պիր իզ-տիհամ, էշրաֆը պէլտէ վէ մէմուրիյն ի հիւ-քիւմէթ Ալէտտին թէաթրօսընը տօլտուրմուշ օլտուզլարը հալտէ՝ զիյնէթ րէիս վէքիլի Տօգ. Սամուէլ էֆ. Ժամկոչեանըն թահթը րիյասէ-թինտէ պէտ էյլէտի:

Մէզունլարտան Կ. Էֆ. Սարայեան (Կէրմիր) թիւրքէ՝ « Գատընլարըն թալիմի », Գ. Էֆ. Սինապեան (Սթանօղ) էրմ. « Նախօշնուտի ի ինսանի », Ռ. Էֆ. Մինասեան (Մարդիսա) ինկ. « Շիրին ամէլի էօմրէ ալազասը », Կ. Էֆ. Պալապանեան (Սթանօղ) թիւրք. « Ինթիրաւ պատի ի թէրազը տըր », Ո. Էֆ. Սարաֆեան (Մալաթիա) էրմ. « Մէտէնիյէթի հաղըրէնին թէմէյիւլաթը », Մ. Էֆ. Օտեան (Էնգարէ) Ֆրանսըզճա « Մէճպուրի թալիմ վէ վէսաթի ի թէրազը », Գ. Էֆ. Ալըճեան (Հաճըն) թիւրք. « Օսմանլը կէնճլէրինին թալիմի », մատտէլէրի իւզէրինէ նութզլար իրատ էյլէտիլէր: Պունլար-տան իքիսի փրօթէսթանթ վէ պաղիսի Լուսա-ւորչական տըրլար: Պատէհու րէիս էֆ. էվլէճէ նութզ միւսապազասընտա իպրազը էնիլլիյէթ էյ-լէյէն աթիտէքի էֆ. լէրէ միւքեաֆաթ թէվլի էյլէտի: Էրմէնիճէտէ Լ. Էֆ. Շիրեանա (Էն-գարէ), թիւրքէտէ Է. Էֆ. Էլմաճեանա (Մա-րաշ), ինկիլիլճէտէ Ս. Էֆ. Գալիլանեանա (Գարահիսար) Բումճատա Թ. Էֆ. Եռանիտիտէ (Սիլլէլի): Սաիր տտիւրէլէրտէ ալի իւլ ալա տէրէճէյի իհրապ էթմիշ օլանլարըն միւքեա-ֆաթլարը տա թէվլի էտիլտիքտէն սօնրա, Տօգ. Ժամկոչեան էֆ. մէզուն էֆ. լէրէ տիպ-լումալարը վէրիպ գըսսա, տօլղուն, վէ թէշ-ճի միւթէգամիին սէօզլէր սէօլլէտի: Պատէ-հու քիւրսիւ ի խիթապէթէ Գօնեա տար էլ մուսլիմուն միւսիւրի Բասին պէյ չըգըպ՝ քէնտինէ մախսուս պիր չիլլէ իլէ ինթիսասաթը իսալիսանէսինի զիքը, մէզուն էֆ. լէրին նութզլարըն թահսին, ճէնանեան գօլէճին խըղ-մէթինի թազտիր իլէ թալիմ ու թէրալիյէնին լուզումունտան պահա էյլէյէրէք խաթմը քէ-լամ էյլէտի: Ձիյնէթ օրքէսթրա վէ մազամ-լար իլէ քէսպի րէվնապ էյլէյիպ հաղըրուն նութզլարըն սիհրի վէ ահէնկլէրին թաթլը թէ-էսիրի իլէ տօլմուշ օլարապ պըրլտըլար:

ՍԱՄՈՒԷԼ Մ. ԲԷՃԷՊԵԱՆ

ՊԱՏ. ՄԱՆՈՒԿ ՄԻՍԻՐԵԱՆ

«Էօլիւմ անճազ պու էօմրին նիհայէթի տիր : Մէզար էպէտիլիյին գափուսու տըր :»

Կիլիկիա տան սաֆտէրուն , սապրը , տին-տար , սիւքիւթ պիր չօպան տահա կէօրինիւր ալէմտէն կէօրինմէզէ , զէմանիտէն էպէտի մէսքէնէ եօճու օլտու : Բիթապը Մուգատ-տէսին տէտիլինէ կէօրէ չօպանը Ալլահ թալին էտէր , վէ իսթէտիլինի տաւէթ էտէր : Վեր . Մ . Միսիրեան Ալլահ թարաֆընտան տաւէթ օլունտուղու կիպի քէնտիսի տէ սէպաւէթին-տէն պէրու քէնտիսի Ալլահա խըտմէթ էթմէք իչին թախսիս էթմիլ իտի : Անըն էօմրին-տէն պիր վագասը զիքը էթմէք իսթէրիմ : Յակոբ աղա Միսիրեան իքի օղլան էվլատընըն պիր սէնէ զարֆընտա վէֆաթ էթմէսի միւնա-սիպէթիլէ , Պատ . Մանուկա թէքլիֆ էյլէտի քի մէքթէպտէն հախօտ չօպան օլմազ սէվ-տաընտան վաղ կէչաին , օլան սէրվէթինէ սա-հիպ օլտուն , թիճարէթ ալէմինտէ պուլունսըն , պու պապտէ իգնա էթմէյէ չօզ չալըշար իսէ տէ , գապիլ օլմատըր : «Պէն էլիմի սապան իւզէրինէ գօյմուշում , արգայա պագամամ ,» տէտի :

Ալլահ իչին էլէմիլի էօմր հաշամայը , Մըսը-րըն խազինէսինտէն տահա իւսթին սայտը , վէ էօյլէ հաշատը : Սէքիլ հաշընտան պաշա-յարազ , վէ սօնրատան Հալէպտէ 12 սէնէլիք էօմրինիւ պիլիլիմ : ալիմ , սիւքիւթ , սաքին , սիւս վէ սալթանաթը սէվմէյէն պիր ատէմ իտի :

Իտարէսի կիւզէլ , զէնկին հա ֆազիր ֆարգ էթմէյէրէք ըրյասըզ պիր ատէմ օլուպ Ալլահ հազընտա օլան թասաւվուրու եիւքսէք իտի : Անըն ատիլ , ազիլ , հազ , էյիլիքքեանի , կիւ-նահքեարը սէվէր , կիւնահտան իքրահ էտէր օլ-տուղունու թա սէպաւէթինտէն էօյրէնմիլ օլ-տուղունտան , հանկը պիր այէթ իւզէրինէ վաղ վէրսէ չարէ հօզ պու ճիհէթլէրի թէէքիտ էտէր իտի :

Մր . Մէրիլ մէզարը պաշընտա չու սէօզլէրի սէօյլէտի : Ատէմէր տէօրթ թագըմ տըրլար : 1 . Անը տիւնեա պիլիլ , 2 . Տօսթլարը պիլիլ , 3 . Բէնտի քէնտիսի պիլիլ , 4 . Ալլահ պիլիլ : Պատ . Մանուկու տիւնեա պիլմէլ իտի , չիւնքի սիւքիւթ հաշայան պիր ատէմ իտի : Տօսթլա-րը պիլիլ իտի , քէնտի քէնտիսի պիլիլ իտի , Ալլահ քէնտիսի պիլիլ իտի , տէտի : Պէն իւսվէ էտէրիմ քի քէնտի տախի Ալլահը պիլիլ վէ

անըն իրատէթինէ կէօրէ հաշամաղա սայ է-տէր իտի :

Պագիտէ գալան ֆափիլեասընը , էվլատա-րընը վէ ագրապալարընը Ալլահ թէսէլի էթ-սին տէյու տուա էտէրիմ :

ՍՏԵՓԱՆ ԼԻՊԱՐԵԱՆ

ՓՐՕՖ. Ա. Ա. ՊԵՋՃԵԱՆ

Յունիս Տտէ Այնթապտա Փրօֆ . Պէզճեան իչին իճրա օլունան թիղքեար խըտմէթի րա-փօրընը Յակոբ Շնորհոքեան էֆ . թարաֆըն-տան ախղ էյլէտիք : Մէզքիւր խըզմէթէ Տօգ . Շէփըրտ ըրյասէթ էյլէյիպ , Լութֆի էֆ . Լիւ-ւոնեան , Հայիկ քիլիսէսի , Վեր . Տ . Պօղոսեան , Գայաճըզ , Վեր . Յակոբ Նաճարեան , Յիւնճիւ քիլիսէ թարաֆընտան իրատը նուլթ էյլէմիլ-լէր , անտէն Տէր Ներսէս Բհն . Թաւուզճեան Մայր Եկեղեցի թարաֆընտան սէօյլէյիպ Ալիք-սան խօճանըն ճիւմլէ Էրմէնիլէրին խօճասը օլ-տուղունու վէ իլմ իլէ տինի իթթիհատ էթ-տիրմիլ իտիլինի պէյան էյլէմիլ գիր :

Պատէմա Վեր . Յ . Գ . Գրիգորեան , Սի-մօն Թէրզեան , Մ . Կ . Փափաղեան վէ Տօգ . Սմբատ Գափրիէլեան թարաֆընտան իրսալ օ-լունմուշ մէքթուպլար գրաաթ օլունմուշ : Ան-տէն Կիլիկիա Վարժապետանոց տնօրէնի Փրօֆ . Չամիլճեան , Արհնական մէքթէպ ի իտատի-սի միւտիրի Ղազարոս էֆ . Խպիլքեան թա-րաֆընտան նուլթլար իրատ էտիլմիլ :

Սօն սէօյլէյէն Մ . Թ . Գօլէճինին ըէիսի Տօգ . Մէրըլ օլմուշ տըր :

Պունտան մատա Փրօֆ . Պէզճեան իչին տիւն-եանըն պիր չօգ թարաֆլարընտա իճրա օլունան թէզքեար ճէմիյէթլէրինին րափօրլարը վէ պիր չօգ զէվաթ թարաֆընտան իրատ օլունան նուլթլար վէ հաղըլան մէգալէլէր , Բաննիւնա իտարէսինէ վասըլ օլմուշ տըր : Լաքին անլէրին քեաֆթէսինի նէյր էյլէմէք իմքեան գապիլին-տէն օլմասըղը իչին նէյր օլունմամը տըր-լար : Պունլարտան Գահիրէտէ թէզքեար ճէ-միյէթլինտէ , ալօղաթ Յակոբ էֆ . Ասատուր-եան թարաֆընտան իրատ օլունան նուլթ կէրէք փրօֆ . Պէզճեանա վէ կէրէք օլ խա-թիպ ի մէհուրա լայըզ պիր խիթապ տըր , քէզա այնի ճէմիյէթտէ Նչան Ղազիկեան է-էֆէնտի թարաֆընտան իրատ օլունան պէլիլ վէ ճիտտիյէթ իլէ տօլու խիթապլարըն սուրէթինի ախղ էյլէտիք : Պունտան մատա Ա-մէրիգատա Վեր . Յ . Ճինիլեան , Վեր , Հայի

Ատառուրեան, Ա.Ֆ. Գ. Հիսարտա Վեր. Յ. Երանեան, Մարտիրոսա Գրիգոր Սարգիսեան, վէ Գասթէմուռնիտէ Արժ. Տ. Թադիոս քհնյ. Նէրսեսեան թարագործման գալէմէ արնմը թահրիաթլարը վէ թագաորնամէլէրի հըֆղ էթմէքտէ իզ: Մէմուլիմիզ պու տըր քի Փրօ-ֆէսօրըն թէրճէմէ ի հալի վէ պաղը էսերլէրի պիր քիթապ հալինտէ նէչր օլունսուն վէ օ միւնասէպէթլէ գուլանըսըն:

Թէքրար իթթար էյլէրիզ քի հէր հէրտէ պուլունան մէզուլար՝ խօճանըն նամընա դօ-լէճտէ պիր ապիտէ ռէկզ օլունմագ իւզրէ փա-րա թօփլայըպ հօլլամաղա պիր ան էվվէլ թէ-չէպպիւս էյլէսինլէր վէ պու հօլ իլէ օլ միւհ-թէրէմ զաթա թագաոր վէ մուհապպէթիմիզի ամէլի թարգտա իպրազ էյլէյէլիմ:

ՏԵՐՈՐԹ ԵԱՓՐԱԳԼԸ ԵՕՆՃԱ

ԿԻՒՄԻՒՇ ԵԱՓՐԱԳ

13.

«Էօյլէ իսէ սէն քիմ սին» սօրտու Մու-համմէտ: Պու սիւալա ճէվապ հալինտէ, նի-գապ տիւչէրէք Քաֆուրըն սիյան չէհրէսի վէ փարլագ տիլլէրի մէյտանա չըգտըլար: Հապէչ գըզ օ գատար թօհաֆ կէօրիւնտիւ քի, պու իւչ Արնավուտտան էն հաչըսը պիլէ քէն-տի քէնտինի զապթ էտէմէյէրէք պիր գահ-գահա պրագընճա կէնճ արգատաչ հիտտէթ-լէնտի:

«Վա՛յ, պէնիւլէ էյլէնիյօրմըչսընըզ էօյլէ՞ մի!» Պաղըրտը Մուհամմէտ, կէօզիւնիւ Գա-րա Շէյթանա տիքէրէք: «Էր կէճ ինթիգամըմը ալաճաղըմ, սանա կէլինտիքտէ, քէօփէք, ար-թըզ սէնի հաչաթմայաճաղըմ» տէտի վէ հիտտէ-տէթինտէն թապանճասընա պիր գուրչուն սիւ-րիւպ գըզճաղըզըն իւզէրինէ աթէչ էթտի: Գըզ գօրգու վէ աճըսընտան պիր չըղըլըզ գօփա-րարագ արգայա տօղրու սէնտէլէտի: Այնի վազթտա պաչգա պիր սիւան փաթլատը: Մու-համմէտ տէօնտիւ վէ հէրէ տիւչտիւ: Ապտուլ-լան էլինտէ պիր թապանճա օլարագ անըն պաչը իւզէրինտէ տուրույօր իտի:

«Սիւհա՛ն!» պաղըրտըլար տիկէր իքի ռէ-խսէր, Քաֆուր իսէ հըլտըրըմ սիւրաթըլլա մասայա վէ իւզէրինտէքի մուճա պիր թէվմէ վուրուպ տէվլիտի: Ապտուլլան գարանըզ ի-չինտէ քիւչիւք պիր էլին քէնաիննիքինի թութուպ քէնտինի չատըրըն օ պիր ուճունա չէքտիյինի հիսս էթտի: Քաֆուր պիր սանիյէ

զարֆընտա չատըրըն պիր ուճունու գալտըրըպ տըչարը աթըլտը վէ Ապտուլլան չօճուղու գօլ-լարը արասընա ալարագ չէօլէ տօղրու ֆիրար էթտի:

Սիւհան սէսինտէն հէր քէս ույանարագ չա-տըրա տօղրու գօլուպ կէլտիլէր իսէ տէ, տիւչ-մէնի պուլամատըլար:

«Աթլարա!» նիտա էթտի Հասան, «Էօլիւ հախօտ տիրի, պու ալչաղը թութմալըլըզ»:

Այնի սըրատա չալըլըզլարըն արասընտան պիր ալէվ կէօրիւնտիւ: Թէքրար պիր գաչ չատըրլարտան տախի ալէվլէր կէօրիւնմէյէ պաչլատը: Ազ սօնրա պիւթիւն օրտուկեան ալէվլէր իչինտէ իտի: Աթլար գօրգուպ չէօլէ տօղրու ֆիրար էթտիլէր: Ալէվլէր հէր թա-րաֆա թէվէսսիւ էթտի, վէ ուզագան իչիտի-լէն սիւան փաթլայըչլարը նէվպէթճիլէր իլէ տիւչմէն արասընտա աթէչ թէաթի էտիտիյի-նի իմա էտիյօլլարտը:

«Արչ, է՛յ ատէմլէրիմ, պաղըրտը Հասան. «Պու էվվէլճէ թէրթիպ օլունմուչ պիր հիւճիւմ տիր: Տիւչմէն էօնիւմիւզտէ տիր. իլէրի՛»:

Ինթիյար Հաֆըզ գուլաղընը հէրէ գօմուչ իտի: «Ալլան էքպէր», նիտա էթտի օ, քէն-տինէ տօղրու կէլտիլէրինի իչիթալինտէ, «Ապտուլլան գուրթուլմուչ տըր!»:

Տէրհալ չալըլարըն արասընա սիվիչտի վ-Արնալուտար կէչտիքտէն սօնրա պիր ֆիրարի աթըն իւզէրինէ սըչրայըպ արգասընտան հաղ-տըրըլան գուրչունլարա ըաղմէն տէօրթ նալ չէօլէ տօղրու գօլտու:

Ապտուլլան՝ գօլլարընտա պուլունան հիւ-քիւլլէ պէրապէր, աթլարը պաղլամըչ օլտուգ-լարը գայանըն հանընա չիթապ էթտի: Օրատա չօճուղու էյէրին էօնիւնէ ալարագ աթընա ըա-քիպ օլտու վէ արգասընտա Հաֆըզըն աթը տա պէրապէր օլտուղու հալտէ Համամա գանն էտէրսին այաղլարը հէրէ տէյմէյէրէք տէօրթ նալ ուչմաղա պաչլատը:

Պու սէրի ֆիրար էսնասընտա, Քաֆուր Ապտուլլան սարըլըն, սիւքիւթ վէ հարէ-քէթսիզ պիր հալտէ իտի: Փագաթ պիր ազ սօնրա թէչիլքէնին կէչտիյինի հիսս էթտիյին-տէ, էօմիւնիւ գուրթարտըլը իչիւն անա պէ-յանը թէչէքքիւր էթտի:

«Սի՛զ տէ մի մահպուս իտինիզ», սիւալ էթտի մէրգուճէ:

«Խայր, էլհամտուլլան!» ճէվապ վէրտի Ապտուլլան:

«Ի՞նչ է իսկ նիւթը սէն սէնի թէնլիքէն սօգտուն»:

«Նիւթը մի» տէտի իպն ի Եոսուֆ թէպէս սիւմ էտէրէք: «Ձանն էտէրսէմ, սէնի գուրթարմագ իչիւն»:

Պու ճէվապ Բաֆուրը հայրէթէ տիւշար էտիպ մէրգումէ պիր գաչ սանիյէ տէրին տիւշիւնճէյէ տալմըչ կիպի կէօրիւնտիւ:

«Նիւթը պէնի գուրթարմագ իսթէտին» սիւալ էթտի մէրգումէ:

«Ձիւնքի սէնի պանա էմանէթ էթմիւլէր իտի»:

«Աման Ապտուլլահ քէօլէն օլայրմ»:

«Պէն, սէնին էֆէնտին տէյիլ իմ» ճէվապ վէրտի կէնճ րէյիս, «Սէն Լէյլանըն սըն»:

Բաֆուր պիր ա՛ն չէքտի լաքին պիր չէյ տէմէտի: Գըրմըզը գայալարա եէթիշտիքլէրինտէ, Ապտուլլահ քէնտինի աթտան աշաղը ալըր իքէն մէրգումէ աճը քէսկին պիր սէս գօփարտը իսէ տէ տէրհալ քէնտի քէնտինի գապթ էթմէյէ չալըշտը: «Պիր չէյ հօգ էֆէնտիմ» տէտի: «Նարէլիյիմ, իշթէ պու գատար»:

Գուրչուն օմուգունա իսապէթ էթմիշ վէ էթինի փարչալամըչ իտի: Ապտուլլահ երլտըզլարըն Ըշըղըյա միւմքին օլտուղու մէրթէպէ տիգգաթլէ եարայը մուպէնէ էթտիքտէն սօնրաանը պաղլատը: Բաֆուր հայրէթլէ ա՛նա պազըյօր իտի:

«Մատէմքի սէնին տէյիլ իմ» տէտի մէրգումէ, «Նիւթը պէնիմ իչիւն գանմէթ չէքիյօրսուն»:

«Սէն Հաքիգաթ Բիթապընըն սէօղլէրինի պիւմէ՞գսին» տէտի Ապտուլլահ: «Գուրան տէյօր քի փէտէրինէ, վալիտէնէ, աիլէնէ, եէթիմ վէ ֆուգարայա, ագրապան օլան գօմշունա, արգատաշլարընա, բասթ կէլտիլին հօլճուլարա, մալիք օլտուղուն էսիրլէրէ տօղրու էյի օլ, գիրա Ալլահ, մաղրուր, խօսապին վէ թամաքիարտան խօշանմագ»:

«Նէ՛ կիւզէլ սէօղլէր!» տէտի Բաֆուր, «Պունլարը սէօլէյէն էյի պիր Ալլահ օլմալը»:

«Արթըզ ուլու» տէտի կէնճ սէօղլիւնիւ քէսէրէք, «Նարըն հօլճուլուղումուղ ուղուն օլաճագ»:

Պունու սէօլէյէրէք Ապտուլլահ մէրգումէյի մէյլանընա սարըպ հավաշա անը հէրէ եաթըրտը: Բաֆուր չափուճագ ուլգույա վարտը իսէ տէ մուղթարիպ օլուպ եիւքսէք սէս իլէ սայըզլայօր իտի: Լաքին հավաշ հավաշ բահաթլալապ ազալէթլէրի կէվլէտի վէ Ապտուլ-

լահ նէֆէս ալըպ վէրմէսինի պիլէ կիւճ իշիտիյօր իտի: Օրըգդաթլէ, թալի ի հարալըն պիր կիւն իչիւն քէնտինէ վէրմիշ օլտուղու պուքիւլիք զէվալը մախլուգա մուգայէտ օլույօր իտի: Շաֆագ սէօքմիւշ իտի վէ իշթէ ափանսըզ քէնէլէյէն պիր աթ, իւզէրինտէ Հաֆըզ օլարագ գայալարըն էօնիւնտէ տուրտու: Իիթիյար չօպան սէլամէթտէ իտի:

«Եէկէն, օյունու էյի օյնատըզ» տէտի Հաֆըզ թէպէսսիւմ էտէրէք: «Փագաթ գալգ! Թաիֆտէ պիզի չօգ պէքլէթմէլի տէյիլիզ»:

Շարգի ուֆուգ գըզարմըչ իտի: Ապտուլլահ նամագ սէճճատէսինի սէրաի վէ իքի արգատաշլար Մէքքէյէ տօղրու տէօնէրէք, քէնտիլէրի թէնլիքէտէն գուրթարան Գատիր ի Մութլագա համտ էթտիլէր:

«Ապտուլլահ» նիտա էթտի Բաֆուր, գուրթարըճըսընըն էօնիւնտէ տիզլէրի իւզէրինէ կէլէրէք, «Սէն պէնիմ Ալլահըմ սըն, պէն սանա սէճտէ էտէճէյիմ»:

«Սիւքիւթ!» նիտա էթտի իպն ի Եոսուֆ «Եալընըզ պիր Ալլահ վար Անըն միալի հօգ տըր: Անճագ Անա սէճտէ էթմէլիսին»:

«Ի՞նչ է իսկ սէնին Ալլահըն պէնիմ տախի Ալլահըմ օլսուն» տէտի Բաֆուր: «Պէնի մուհաֆագա էթմէյէն պիր Ալլահ իսթէմէմ»:

«Սիզին Ալլահընըզ քէօր, սաղըր վէ տիւսիզ տիր» տէտի Ապտուլլահ: «Օ Մաղրէպտէ(*) պիր հէյքէլին իչինտէ չիւրիւյէն պիր օտուն փարչասը տըր. տէյիլ մի»:

«Խայր» տէտի չօճուգ, «Պէնիմ Ալլահըմ տաիմա հանըմտա իտի, վէ պանա եարտըմ էթմէտի. իշթէ, ալ օ սէնին օլսուն» վէ սաշընտան պիր տէմէթ թիւյ չէքէրէք Ապտուլլահա ուզաթտը: «Ալ, անը գըր, նէֆրէթ էտիյօրում»:

«Ի՞նչ է իսկ պու պիր տէմէթ թիւյ Ալլահըն մը տըր» սիւալ էթտի Հաֆըզ թէպէսսիւմ էտէրէք:

«Էվլէթ» ճէվապ վէրտի չօճուգ, «Վալիտէմ պէնի սաթար իքէն պանա վէրտիյի Ալլահ պու իտի. կիւզէլ տէյիլ մի, պագ պիր տէֆա!» Պէյլէ տէյիպ թիւյլէրի պիրէր պիրէր չէքիպ գըրտը: Նիհայէթ տէմէթին օրթասընտա պիր կիւմիւշ հափրագ չըգարարագ Ապտուլլահա թագտիմ էթտի: «Ամուճա!» նիտա էթտի կէնճ, «Պագ պիզէ Մաղրէպտէն նէ՛

(*) Եւմալի Աճրիգասա պիր մէմլէէր իսմի:

կէլմիշ տիր: Այլահ հոնճա եափրաղընը իրսալ էթմիշ տիր: Էլհատուլլահ:»

Իքիսի տէ սօն տերէճէ քէյֆլէնիպ. չօճուղու տէրաղու էթտիլէր: Քաֆուր՝ պիր շէյ անլայամայարադ եաչլը կէօզլէրի իլէ անլէրէ պազըպ քէնտինի գայըրան պիր քիմսէ պուլունտուղու իչին միւթէհայեիր վէ մէսրուր օլույօր իտի:

ՀԱՓԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Պու հաֆթանըն սըֆֆէթ ի մախսուսէսի սիւքինէթ իտի: Պայազիտ մէյտանընտա 12 սիյասի մահքիւմլէրին սալպ օլունմասըյլա զանն էտէրսին ֆըրգա ինթիրասաթը, ինթիգամ հիսլէրի պիր միւտտէթ իչին սէօյինտիւլէր: «Ճէմիլէթ ի ֆէսատիյէ» իչին մաթպուլաթտա պիր թէք քէլամա պիլէ թէսատիւֆ օլունմատըղը կիպի, հիւքիւմլէթին թադիպաթը հագգընտա տախի պիր լուղէթ հօգ իտի: Պու՝ սիյասի ֆուրթունայը թադիպ էտէն սաքիթ վէրահաթ սիւքինէթ տիր: Թիւրքիանըն չիմտիքի պուլունտուղու մէվգի՝ ֆիլհագիդա վէխիմ տիր, օլ տէրէճէ քի միւսթագպէլի հագգընտա էն մուղալլամ վէ պէտպին իսպարաթը պիլէ մուհիգ կէօսթէրմէյէ միւսաիտ տիր: Տախիլէն, մատտի սարֆիյաթ, իգթիսուտի խարապիյէթ, ֆըրգա քէնլէրի, հալլ օլունմամըն էրմէնի վէ Սիւրիա մէսէլէլէրի, ասայիլ վէ էմիլիյէթին նօզսանը, հէր ան նախօչ հատիսէլէր թէվլիտ էթմէյէ միւսթաիտ պիր քիւրրէ ի հալա, էլ նիհայէ սաիր պին պիր խուսուպար՝ հէր թարաֆտա միւսպիէմ, լաքին տէրին պիր ատէմի մէմիուլիյէթ հասըն էթմիշ տիրլէր: Թիւրքիա մալիյէսինին պու կին պուլունտուղու փէրիչան հալ, Օսմանըն թաքիլինտէ փէք նատիր կէօրիւլմիւշ իտի: Հիւքիւմլէթ իւչ ալ տըր մէմուրլարընա մաաչ վէրէմէյօր, վէ մէմուրլարըն աճ վէ սէֆիլ պրագմամագ իչին էլինտէն կէլէն դայրէթի հափըյօր: Փարայա թահվիլի միւսթին օլան մալիյէճէ նէ գատար թէչէպպիւս վէ թասալվուրլար վար իսէ իճրասընտա գուսուր էթմէյօր: Հէր թարաֆա պաչ վուրույօր, ֆագաթ հէր թարաֆտան տա պաչընը ինսաֆսըղ կրանիթ տիւվարլարա չարիբըյօր: Պիլ ճիւմլէ տէվաիր ի սարրաֆիյէ վէ մալիյէ, Թիւրքիայա գարըն

գաղալարընը գափաթմըն տըրլար: Լաքին մալիյէմիլին շու հալը փէրիչանիսի տէվամ էտէճէք օլուրսա, տօղրուտան մէսէլէթին իսթիգալիյէթինի տախի թէհտիտ էտէճէք տիր, զիրա մալիյէճէ իսթիգալիյէթ օլմագսա, սիյասի իսթիգալիյէթ պիր խայալ տըր: Տիկէր թարաֆտան էվրօփա գապինէլէրի Թիւրքիա հագգընտա էսրարէնկիդ պիր թարգտա թէաթի ի էֆքիար էսիյօրլար վէ մաէթթէսսիւֆ պիլիւրիդ քի պու կիպի միւղաքէրաթ փէք ազ տէֆա Թիւրքիա լէյհինտէ նէթիճէփէզիր օլմուշ տըր: Թանինին, էվրօփա տէվլէթլէրինին իսլահաթ իճրա էթմէք իչին միւսաիսէլէ էթմէյէճէլէրինն տաիր սատէտիւանէ զաննընա րաղմէն, Բուս հիւքիւմլէթի բէսմէն իսլահաթ մէսէլէսինի էլէ ալարագ տիւլէլ ի մուղազլամայա պու պապտէ պիր նօթա թագտիմ էթմիշ տիր վէ իսթանպօլ տիւլէլ ի մուղազլամա սէֆիլլէրի՝ էվրօփա գօնթրօլը էսասի չարթ օլմագ իւլրէ պիր իսլահաթ լաիհասը հագըրլամաղա հիւքիւմլէթլէրինտէն էմր ալմըն տըրլար: Պու հալա տիսի՝ Թան Ֆրանսըղ զագէթասընըն իսթանպօլ մուխապիրի շայանը սիգգաթ պիր թէֆէրրուաթ իլէ վէրտիյի կիպի, Պօղոս Նուպար փաչա տախի Լ'Օմ Լիպոլը զագէթասընա եաղմըն օլաուղու մէքթուպուլլա ախի խապէրի միւսթագիլէն վէ բէսմէն իլան էսիյօր, վէ հիչ տէյիլ պիդ զանն էտէրիդ քի Պօղոս Նուպար փաչա կիպի ահվալը սիյասիյէյէ փէք վագըֆ միւսթէրէմ պիր զաթ՝ էսասսըղ պիր հալա տիսի բէսմէն իլան էթմէք իսաֆիֆիլիյնտէ պուլունմայաճագ իտի: Պիլիմ իթիգատըմըճա, էվրօփա թարաֆընտան թէքիլի օլունմաճաղը չիմտիլիք մուհագգադ կէօրիւլէն գօնթրօլա գարըն խասիմանէ պիր մէվգի ինրադ էթմէմէք՝ Պապը Ալի տիպլօմաթլարը իչին էն մագուլ վէ պասիթէթլի պիր սիյասէթ տիր: — Փարիզտէ ազա օլունան Սիւրիա իսլահաթ՝ ճըլարընըն գօնիլիքսի խիթամ պուլմուշ տըր: Քօնկրէ՝ Օսմանըն վահաէթ ի սիյասիյէսինն խալէլ կէլմէսինի արգու էթմէմէքլէ պէրապէր, Սիւրիա իչին մուխաթարիյէթ թալէպ էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր, մէքքիւր գօնկրէ էրմէնիլէրին տախի միւտտաիյաթընը թասվիպ էթմիշ տիր: Տիկէր թարաֆտան հիւքիւմլէթ՝ Փարիզտէ պուլունան Օսմանըն մուրախալարըն վոսըթթասըյլա Սիւրիա մուրախալարըն իլէ պիր անլայընա կէլմէք իչին միւղաքէրաթ կիլիւրիւմիշ տիր: Էսաս իթիպարըյլա, հիւ

քիւմէթ իւէ Սիւրիա—Արապ մուրախիսաւարը արաւընտա պիր անլայը չաւըլ օլմուշ տըր։ Հիւքիւմէթ՝ սապըդ տախիլիյէ նազըրը Հաճի Ատիլ պէյի, բէֆազաթընտա Սէրէզ մէպուսը սապըզը Միտհաթ Շիւքրի պէյ սախի պուլունարադ, փարիպէ իրսալ էտիպ Սիւրիա մէսէլէսի հագըրնտա ըէսմէն վէ դաթիլէն պիր իթիլաֆ ագտ օլունաճադ տըր։ Սիւրիա—Արապ մուրախիսաւարը թալէպլէրինին գապուլ օլունաճաղընա իւմիտվար տըրլար, մա մաֆիհ դուրու վատլարլա տախի իքթիֆա էթմէյէ՝ ճէլէր տիր։ Սիւլէյման էլ Պիւսթանի էֆ. սախի պու մէսէլէ իչլին հիւքիւմէթ թարաֆընաան չալըշմըլ տըր։ Թալէաթ պէյ Արապլարըն իտտիալարընը գապուլ էթմէք թարաֆտարը օլտուղունու պէյան էթմիշ տիր։ —Վիլայաթը Շարգիյէ իսլահաթը հագըրնտա թիւրքէ զադէթալարըն վէրտիքլէրի մալիւմաթա նազարէն, հիւքիւմէթ՝ մէզքիւր վիլայէթլէրտէ էն զիյատէ ասայիշտիզիք վէ աւալէթսիզիքտէն չէքվա օլունտուղունու թազարի էտէրէք, ժանտարմա վէ աւալիյէ թէշքիլաթընը իթմամ էթմ քտէ տիր։ Ասլիյէճէ, Պիթլիս, Վան, էրզրում վէ Սիւլաս վիլայէթլէրինին թէշքիլաթը խիթամ պուլմուշ, եանի միւնհալ օլան գազալարա միւտտա ի ումումի մուալլիյէրի, միւսթանթըզլար, իճրա մէմուրլարը թային օլունմուշլար տըր։ Ժանտարմա թէշքիլաթընա կէլինճէ, Մահմուտ Շէվքէթ փաշա գապլինէսի զէմանընտա Վան վիլայէթինտէ 1265 ժանտարմա վար իքէն, սոնրատան 1345 է իպլաղ օլունուպ թէքրար 225 ժանտարմա տահա իզամ օլունմաղա գարար վէրիւմիշ տիր։ Պու ճիւմէտէն օլմագ իւզրէ աթիտէքի վիլայէթլէրտէ տախի չու սուրէթլէ ժանտարմա էֆրատը իլավէ օլունմուշ տըր։

Էթմէթիւր	Շիմտիթիւր	Թէքրար
		Կէօնտէրիլէճէքլէր
էրզրում	1115	1465 700
Պիթլիս	1190	1490 220
Խարփութ	980	1330 100
Սիւլաս	1235	1555 200
Թրապիզոն	855	1084 600
Ճանիք (Մ.)	280	345

Իզամընա գարար վէրիլէն ժանտարմալարըն իզամը կէճիքմէյէճէք տիր։ — Փարիզ մալիյէ քօնֆէրանսընը 4 չիւպէլէրի նիզամի սուրէթտէ ագտը իճթիմա էտիյօրլար։

Մէթալիպաթը նազարիյէ դօմսիօնընտա Գարատագ մուրախիսաւար՝ միւթթէֆիզլէրին թալէպ էթտիլի թաղմիսաթը հարպիյէ վէ անընէսպապը մուճիպէսի հագըրնտա պիր թագրիր զրաաթ էլլէմիշ տիր։ Գարատագ մուրախիսաւար, թազմինաթը հարպիյէնին էսառէն Լօնտրա սիւֆէրա գօնֆէրանսը թարաֆընտան տախի գապուլ էտիլմիշ օլտուղունը իտտիա էթմիշ տիր։ Լաքին Ալման մուրախիսաւարը պունուն եանըլ օլտուղունը իտտիա էթմիշ տիրլէր։ Էօյլէ զանն օլունույօր քի թազմինաթը հարպիյէ մէսէլէսինտէ քէվլէթլէր թիւրքիա թարաֆընը իլթիզամ էտէճէլէր տիր։ Բէզա տիւյունը ումումիյէյէ տաիր տախի թափօրլար հազըրլանմըլ տըր։ — Պուլլար հիւքիւմէթի նիմրէսմի սուրէթտէ իսթանպուլ սէֆարէթինէ չու իւշ զաթտան, եանի Տօգ. Նաչօվիչ, Մ. Ֆրանկիս, վէ Տօգ. Պուպէֆտէն պիրինի թային էթմէք արզուսունտա պուլունտուղունը Պապը Ալիյէ իսպար էթմիշ տիր։ Պապը Ալինին տախի Սօֆիա սէֆարէթինէ Պէրլին սէֆարէթի միւսթէշարը Ղալիպ Բէմալի պէյի թային էտէճէյի թէլմին օլունույօր։ — Ետնանիսթան տախի իսթանպուլտա պուլունան Մ. Տրաքիօմիս վասըթասըլլա, սուլհ մուանէտէսինին Ետնանիսթան-թիւրքիա արասընտա տախի թաթպիգ օլունմասը իչլին, Պապը Ալի իւէ միւզաքէրէտէ պուլունույօր։ — Պուլլար ասքէրի Կէլիպօլու, Մարմարա սահիլի վէ Չաթալճատան չէքիլիպ մուանէտէ մուճէպինճէ օրալարը թախիլիյէ էթմէյէ պաշլամըլ տըրլար։ Պու հաֆթանըն սօնունա գատար թախիլիյէ իչի խիթամ պուլաճագ տըր։ — Իթթիհատըն թէշպպիլուսիյէ թէշքիլ օլունմուշ օլան «Միւտաֆաա ի Միլլիյէ» ճէմիյէթի խիթամը հարպտան սօնրա, քէնտի քէնտինի վաթանըն մէարիֆ վէ իգթիսատի տաիրէլէրտէ թէրազըսընտ վազֆ էտէրէք իսմինի տախի «Միւզահէրէթ ի Միլլիյէ»յէ թէպտիլ էթմիշ տիր։ Մէզքիւր ճէմիյէթ էվգաֆ նէգարէթի իւէ պիր անլայըշա կէլէրէք, իսկիւտար, Պրուսա, Էնկիւրիւ վէ Ատանատա միւքէմէլ, սօն ուսուլը ֆէնիյէյէ մուվաֆըզ պիրէր իպթիտաի մէքթէպ քիւշատ էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր։ Ճէմիյէթ տէրհալ 12000 Լ. Օ. Պանդ Օթթօման վասըթասըլլա էվգաֆ նէգարէթինէ հէվալէ էթմիշ վէ պինալարըն ինշասընա պու հաֆթա պաշլանըյօր։ Բէզա Չէմպէրլի թաշտա, պիր մէրքէզի պինա

ինչն էտէճէք տիր : Բէզա Անատոլու խաթթը իւզէրինսն : իսկ իմասն պիտ զրաւաթ մէքթէպի տէճաճադ վէ Անատոլու Օսմ : տէմիր հօլ Գնւմիանիասը տախի պոլնա մատտէթէն հար-
տըմ էտէճէք տիր : Ի . Թէրադըն ճէմի մէմէ-
քէթին ինթիյանձաթընը թէտգիգ էթմէք իչիւն
Անատոլույա պիր հէյէթ ի թէթթիչիյէ իրաւ
էթմիչ տիր : — Պէյրութ վալիսի Հաղիմ պէյ
պաղը խուսուսաթ իչիւն միւզաքէրէ էթմէք
իւզրէ իսթանպուլա կէլմիչ իտի : Լաքին հիւ-
քիւմէթ քէնտինի տահա մուհիմ պիր մէմու-
րիյէթէ թային էտէճէյինտէն , Հալէպ վալիսի
Միւնիֆ պէյ Պէյրութ վալիլիյինէ թային օլուն-
միւչ տըր : — Իթթիհաս մուխալիֆէրինտէն Սա-
տըգ պէյ : Փարիզտէն Բուսիա Չարինա պիր
թէլէզրաֆ քէլիտէ էտէրէք Թիւրքիանըն խալֆ
ու տէնչէթ իտարէսի ալթընտա պուլունտուղու
չուսաաթտա , միւտախէլէ էտիպ չու հալա խի-
թամ վէրմէսինի իսթիւրհամ էթմիչ տիր : — Դը-
յապէն իտամա հիւքմ օլունմուչ օլան Մահ-
մուտ Եէվլէթ փաշա գաթիլլէրինտէն Մէհմէտ
Սապօնձատա պիր չիֆթիլլէրտէ մէյթէն էլէ
կէչիլլէպիլմիչ տիր : — Սիւլէշաէ պուլունտուպ
իլանը հարպ իւզէրինէ օրատա գալմաղա մէճ-
պուր օլան 4 Օսմանլը սէֆաին ի հարպիյէսի
Մըսըր հիւքիւմէթի թարաֆընտան իաւէ օ-
լունմուչ տըր : — Հիւքիւմէթ Չանագգալատաքի
թօրիլլէրի թօլիւմաղա գարար վէրմիչ տիր : —
Միւսթանֆըզլըդ միւտտէթի 40 սիննինէ գա-
տար իքէն 45 է իպլաղ օլունմուչ տըր : — Օսման
Նիզամի փաշա նաֆաա նէզարէթինի գապուլ
էթմիչ տիր : — Սապըգ նաֆաա նազըրը իտու-
սի պէյ , էնգարէ վալիլիյինէ թային օլունմուչ
տըր : — Ինթիկաս զաղէթասընտա Սիւլէյման Նա-
զիֆ պէյին «տէվա ի գաթիլ» սէրնամէլի պէն-
տի , տախիլիյէ նէզարէթինճէ թահդիրամիդ
կէթիւլտիւյինտէն ալէյինտէ իգամէ ի տալա
օլունմուչ տըր : — Կիւ սէնէտէն իթիպարէն տար
իւլ ֆինուսա տէվամ մէճպուրի օլմասը գա-
րար օլունմուչ տըր : — Սուլթանըն էվլատընտան
չահդտէ Նէճմէտտին էֆէնտի իրթիհալ էթմիչ
տիր : — Կլանօլա Անմէտուլա իսմինտէ պիր իսլամ
գըղ , փէթրսպուրկ հուզուզ տար իւլ ֆի-
նուսընտան պու սէնէ մէզուն օլաճադ տըր :
Պու գատըն իւք իսլամ գատըն ալօղաթ օլա-
ճադ տըր :

Խ Ա Ր Ի Ճ Ի

Պալլանարսա ահլայլը սիյաւիյե . — Կէչէն
հաֆթանըն պիտայէթինտէ Սըրպիսթան պաշ

վէքիլինին իսթիֆասը , հիւքիւմաթը միւթթէ-
ֆիգէնին հուսուտլարընտա եւր եւր միւսաստէ-
մաթ վուզուի , Պուլղարիանըն Սըրպիսթան վէ
Եունանիսթանա վէրմիչ իտիյի ճէվապըն փէք
սէրթ վէ գաթի պիր սուքէթտէ պուլունտաը
նէթիճէսինտէ , տիւչարը էնտիչէ օլան պիւ-
թին էվրօփա միւսալէմէթիէրվէրանը , Փասի-
չին իսթիֆասընը գրալ թարաֆընտան րէտտ
էտիլմէսի վէ Պուլղարիա պաշ վէքիլ Տանէ-
ֆին փէթրսպուրկա աղիմէթ էտէճէք իտիյի
խապէրի իւզէրինէ քէսպ ի իւմիտ էյլէմիչ իտի :
Փագաթ Սըրպիսթան մէպուսլարընը միւսթա-
ճէլէն ալտը իճթիմաս տալէթ էտիլմէլէրի ,
միւսաստէմաթըն հալա տէվամ էթմէքտէ պու-
լունտաը , վէ խուսուսա Փասիչին Իսքուփիլ-
նա մէճլիսինտէ սիյասէթ ի խարիճիյէ տաիր
վուզու պուլան իսթիլլէրինտէն ճէվապընը թէխր
էյլէմէսի , հինէ թէվլիտ ի էնտիչէ էթմէքտէ
պուլունտը տըր : Տիկէր թարաֆտան Բումա-
նիանըն թէտարիքեաթ վէ թահլիտաթը աս-
քէրիյէսի վէ ուֆազ պիր հատիսէ վուզուինտէ
պիլլէ լաղայա գալմալաճաղընա տաիր պէյա-
նաթտա պուլունտաը՝ ահվալըն սուլ ու միւ-
տալէմէթտէն ուզադ պուլունտուղընա տէլալէթ
էթմէքտէ տիր : Հաթթա Փասիչին քէնտի ճէ-
վապընը թէխր էյլէմէսինտէ քի մաղսէտի
Բումանիայա թահլիտաթը ասքէրիյէսի իչիւն
զիյատէ ֆուրսաթ վէրմէքտէն իպարէթ տիր
էտտիա օլունմադտա տըր վէ հագիգա-
թէն տէ Բումանիա օրսուսու մէյտանը հար-
պա տախիլ օլմադ իւզրէ լաղըմ կէլէն թէտա-
րիքեաթընը իթմամ էյլէմիչ տիր : Պիր էֆքեա-
րա կէօրէ հարպ վուզուինտէ Բումանիա Սըր-
պիա լէյինտէ իչլէյէճէք , պիր աիկէր խապէ-
րէ նազարէն իսէ Թուրթուգալա վէ Պալիք նամ
մահալլէր արասընա տիւչէն էօլքէյի զապթ
էյլէմէքլէ իքթիֆա էյլէյէճէք տիր : Պուլղա-
րիա , Սըրպ վէ Եունան հուսուտլարընտա գա-
թէն միւսաստէմէլէրէ տէվամ օլունմադտա իքէն
պիր չէօլէ ի իւմիտ վար իսէ օ տա սոն խա-
պէրլէրէ նազարէն Փասիչին Իսքուփիլնա մէճ-
լիսինտէ Բումանըն հաքէմլիլինի գապուլ էթ-
միչ իտիյինէ տաիր պէյանաթը տըր : Պու խա-
պէր իւզէրինէ Տանէֆին տաիր փէթրսպուրկա
կիտէճէյի իսպար էտիլմէքտէ տիր : — Պուլղար-
լար իլէ Սըրպլար արասընտա Կէվկէլի ճիվա-
րընտա 4 ալայ ասքէրին իչթիրագըլլէ վուզու
պուլան միւսաստէմէ սէթիճէսինտէ Սըրպլար
միւնհէզիմ օլմուչլար վէ Պուլղարլար Կէվկի-

լէյի գապթ էթմիշէր տիր: Սէլանիկտէ տախի
Եոնան ասքէրլէրի Պուլղար ասքէրլէրինէ
թէսլիմ օլմագ իչինս պիր սաաթ միւհլէթ վէր-
միշէր վէ Պուլղարլարըն ըտտ էթմէսի իւզէ-
րինէ շէհրին իչինստէ մուհարէպէ պաշլամը վէ
նէթիճէսինտէ Պուլղար ասքէրլէրի էսիր
տիւհմիւշէր: Սըրպ վէ Պուլղար հիւքիւմէթ-
լէրի՝ վուգու պուլաճագ հիւճիւմլէրէ մուգա-
պէլէ էթմէք իչինս օրտու պաշ զօմանտանլա-
րընս էմր վէրմիշ տիրլէր: Պիր խապէրէ կէօրէ
Եոնան հիւքիւմէթի իլան ը հարպա գարար
վէրմիշ տիր:

Հիւքիւմէսարան միւլազարը.— Յրանսա ըէիս
ի ճիւմհուրը Մ. Փուանգարէ խարիճիյէ նազըրը
Մ. Փիշոն իլէ Լօնտրայա ազիմէթ էյլէմիշէր
վէ գրալ ճօրճ, Սըր էտուարտ Կրէյ վէ գապի-
նէ էրքեանը վէ Լօնտրա էհալիսի թարաֆըն-
տան քէմալ ը թանթանս վէ հէրարէթլէ գա-
պուլ օլունուշլար տըր: Բէիս ի ճիւմհուրըն
Լօնտրատա պուլունտուղու իւշ կիւն զարֆըն-
տա միւշարիլէյին զիքրինէ ֆարզը տաիրէ-
լէրտէ, էզ ճիւմլէ Մ. Ճէյոմ ֆալաստա զիյա-
ֆէթլէր քէշլտէ էտիւմիշ տիր: Պու միւնասէ-
պէթլէ իքի հիւքիւմտարան արասընտա Պալ-
գան պուհրան ը հազըրընս մուհաֆագա ի սուր-
ու միւսալէմէթլէ վէ իքի հիւքիւմէթլէրին մէ-
մալիք ի Օսմանիյէտէքի մէնաֆիինէ տաիր
միւտալէլէ ի էֆքեար էտիւմիշ տիր: Եազընտա
Ֆիլանտիա սուլարընտա ինկիլթէրրա գրալը
Ձար իլէ տախի միւլագաթ էյլէյէճէք տիր վէ
Քիէլտէ Իթալիա գրալը իլէ Ալմանիա իմփէ-
րաթօրը միւլագաթտա պուլունաճագլար տըր:

Միւրքեհիվի.— Եոնան գրալը Աթինատան
Սէլանիքէ ազիմէթ էյլէմիշ տիր: — Սէլանիք-
տէ Եոնան ասքէրլէրի Պուլղար չէթլէրի ա-
րասընտա պիր միւսատէմէ վուգու պուլմուշ
վէ վարտար գափուսը գուրպինտէ միւթէատիա
պօմպալար աթըլմը տըր: Եոնան հիւքիւմէթի
հալ ը զէլէհանտա պուլունան էհալիյի թէսքինէ
վէ ինթիգամըն իատէսինէ սաշ էթմէքտէ տիր:
— Ամէրիգանըն իսթանպօլ սէֆիրի Մր. Բօք-
հիլ մէգուռէն Ամէրիգայա ազիմէթ էտէճէք
տիր: — Թասոս ատասընըն օրմանլարընս
Եոնանլար թարաֆընտան աթէշ վէրլիմէսի
իւզէրինէ պէօյիւք պիր հարիգ պաշլամը օլուպ
ատա աթէշ իչինտէ գալմը տըր: — Սըրպիա
հիւքիւմէթ ֆըրգասը ազասը արասընտա գու-
հուրա կէլէն ինթիլաֆ պաստըրըլմը օլուպ
Փասիլին մէվգիի իգթիտարտա գալաճաղը իւ-
միտ էտիւմէքտէ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պաղը Էվրօփա զաղէթալարընս կէօրէ իս-
լահաթ փրօժէսի, շու եօլտա օլաճագ իմիշ,
6 վիլայէթլէրէ ումում պիր վալի թային օ-
լուպ տիւվէլ ի մուազգամատան թաստիգ օ-
լունաճագ, միւտտէթ ի մէմուրիյէթի պէշ սէնէ
օլաճագ, վիլայէթ մէճլիսի տախի պէշ սէնէ
իչինս ինթիլապ օլունուպ նըսֆը իրիսթիյան
օլաճագ, ժանտարմանըն տախի նըսֆը իրիս-
թիյան օլուպ Էվրօփալը գապիթան գօմանտա
էտէճէք տիր: Էրմէնի լիսանը ըտսմէն թանը-
լըպ, Համիտիյէ ալալարը լաղվ էտիլէճէք,
սէրպէսթի ի թէտրիսաթ իլան էտիլիպ, ատ-
լիյէ իսլահ էտիլէճէք: — Թանին Էվրօփա թա-
րաֆընտան վուգու պուլան միւտախէլէ նէ շէ-
քիլտէ օլսա պիր ֆաիտէ թէէմին էթմէյէճէլինի
եազըյօր: — Վան վալիսի Միրմէ իւզէրինէ 500
ասքէրլէ կիտիպ պիր գաշ սաաթ միւսատէմէտէն
սօնրա ալտէթ էթմիշ տիր: — Տիյարպէքիր հէվա-
լիսինտէ Պէտր իսան աշաիրի թարաֆընտան պիր
Քիւրտ հարէքէթինէ թէշէպպիւս օլունտուղը
անլաշըլըյօր: Մագսէտի Էրմէնի մէսէլէսինի
տէֆն էթմէք, միւսթագիլ Քիւրտիսթան թէշ-
քիլ էտիպ, Բուս իսթիլասընս մէյտան վէրմէ-
մէք օլուպ պուլ նիլէթլէ կէրէք էթրաֆտա վէ
կէրէք Տիյարպէքիր տախիլինտէքի Էրմէնիլէրէ
գաթլ ու թալան էթմէք թէշէպպիւսինտէ ի-
միշէր: — Աղթամար Կաթողիկոս վէքիլի հիւ-
քիւմէթլէ պիր թագրիր վէրիպ Վան վէ Մուշ
հէվալիսինտէն տէրէպէլիյէ խիթամ վէրմէք,
աճիգ վէ ֆէնս մէմուրլարը տէֆ էթմէք, ա-
րաղի մէսէլէսինի հալլ էթմէք, Էրմէնիլէրտէն
սիլահ թօփլամագ, ժանտարմա մէրքէլլէրինի
Էրմէնի քէօյլէրինտէն գալտըրըպ խըրսըզլար
օճաղը օլան քէօյլէրէ նազլ էթմէք կիպի թէք-
լիֆլէրտէ պուլունուշ: — Ամէրիգա Էրմէնի-
լէրի Ձար հազրէթլէրինէ պիր թէլէղրաֆ քէ-
շիտէ էթմիշէր իտի, պու տէֆա Նիւ եօրգ
Բուս գօնսօլօսը թարաֆընտան, Արսէն Վրգ.
Վեհունիյէ շու ճէվապ իթա օլունմը տըր:
Ձար հազրէթլէրինէ, պաշ վէքիլէ վէ խարի-
ճիյէ նազըրընս քէշլտէ էթմիշ օլունտուղը
թէլէղրաֆ ախղ էտիլմիշ տիր: մէգքիւր թէ-
լէղրաֆա ճէվապ իթասընս մէգուռն պուլուն-
ուլունտուղում իչինս քէսպ ի ֆախր էտէրէք
տէրիմ քի, Բուսիա Էրմէնի միլլէթինին ասա-
յի ի հալը իչինս տիւլիւնմէքտէ վէ միւնասիպ
զէմանտա մուալէնէթ էթմէյի քէնտիսի գա-
րար էտէճէք տիր: — 1903 տէ Մ. Ամէրիգայա
1759 Էրմէնի հիճրէթ էթմիշ, 1913 տէ 6988
օլմուշ տըր:

ՓՐՕ. ՃԵՄԱԱԹԸ

Պու սէնէ Ամէրիգատա Ինճիլի Փրօթէս-
թանթլարըն ումուսի իթթիհատ մէճլիսի Յունիս
21 տէ Փրօվիտէնտէ իճրա օլունաճաղընտան
օլ իճթիմատա Տր. Ուօչպըն, Տր. Պարնըմ
վէ Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան տախի տալէթ օ-
լունմուշար տըր: — Ատափազար Հայունեաց
մէքթէպի սէնէվի զիյնէթլէրի տախի Յունիս
25 տէ իճրա օլունմուշ տըր: Պու սէնէ 22 մէ-
ղունէլէր տիպլոմա ալմըշ օլուպ պունլարտան
Օր. Բերկըրուհի Մակարեան, «Խոնարհ կեն-
ցաղ, վեհ. մտածում» վէ Փրօթ. Լեւոնեանըն
քէրիմէսի օր. Գլարա Լեւոնեան «միլլէթիմիզէ
արզլարըմըզ» մատտէսի իւզէրինէ նութզլար
իրատ էյլէմիշէր տիր: Գաթմադամ պէյ տախի
գըսա պիր նութզ իրատ էյլէմիշ տիր: — Մէր-
քէզի Թիւրքիա գօլէճի սէնէվի զիյնէթլէրի
Յունիս 15—19 տա իճրա օլունմուշ տըր: Օյուն
միւսապազալարը գօլէճ իլէ Կիլիկիա նօրմալ
մէքթէպի թալէպէլէրի արասընտա ըէգապէթ
իլէ իճրա օլունմուշ տըր: Կէրէք նութզ միւ-
սապազասը վէ կէրէք թէվզի ի տիպլոմա զիյ-
նէթլէրի իլք տէֆա օլարագ հէնի ինչա օլուն-
մուշ օլան ինտրիւս քիւթիւպիւսնէ վէ միւզա-
խանէ սալօնընտա իճրա օլունմուշ: Պէօյլէ վա-
սի վէ կիւզէլ պիր պինայը հէտիյէ էթմիշ օլան
Միս էնտրիւսէ թէչէքքիւր թէլէկըաֆը քէչի-
տէ էտիլմիշ տիր: Պու սէնէքի զիյնէթլէրէ իլք
տէֆա օլարագ գօլէճին օրքէսթրա թաղըմը-
նըն իշթիրաք էյլէմէսի չօգ ըէվնագ վէրմիշ
տիր: Պու սէնէ մէզունլարըն առէտի 15 օլուպ
աթիտէքիլէր տիր: Ալպէր Աքեհան (Բէսապ),
Արամ Տէր Պօղոսեան (Տիարպէթիր), Կարա-
պետ Կարազանեան (Վան), Հապիպ Տարագ-
ճըեան (Պիրէճիք), Միհրան Չափրաղեան (Բի-
լիս), Միհրան Գօնսթանթեան (Բիլիս), Միհրան
Մարտիկեան (Բիլիս), Նէճիպ Սարգիսեան (Բի-
լիս), Աբրահամ Պէքեարեան (Այնթապ), Կա-
րապետ Գըլճեան (Այնթապ), Յարութիւն
Թէրզեան (Հալէպ), Ճէմիլ Պապիկեան (Այն-
թապ), Նուրի Խիրլօփեան (Այնթապ), Շիւքրի
Ճէմիլեան (Այնթապ), Երուանդ Նազարեան
(Այնթապ): Արամ Տէրպօղոսեան էլվէտա
նութզունը իրատ էյլէտի: Պու զիյնէթալէ Հա-
լէպ մէարըֆ միւսիւրիւ Խուլուսի պէյ թա-
րաֆընտան պիր նութզ իրատ օլունուպ անտէ
իլք հիւրը վէ զէման ը հաղըր հիւքիւմէթինին
Ամէրիգա միւսթէմլէքէլէրէնտէ նիճէ թէչէք-

քիւլ էթտիյինի իղահ էթմիշ տիր: Եիւզ գա-
տար սապըզ մէզունլար վէ մատաւլարը իճ-
թիմա էտիպ պիր սօչէպլ իճրա էյլէմիշէր:
Պունլար Փրօթ. Յ. Ա. Պէզճեան վէ Փրօթ.
Ս. Լեւոնեան նամընա տախի պիր թիզքեար
էափըլմասը իյիւն տիւշիւնմէք իւզրէ 5 ազա-
տան իպարէթ պիր գօմիթէ ինթիխապ էյլէմիշ-
լէր տիր: Փրօթ. Պէզճեան վէ Յակոբ աղա
Պապիկեան թարաֆընտան ֆագիր շայիրալէ-
րին թալիմինէ վագֆ օլունմագ իւզրէ վասի-
յէթնամէլէր գրաաթ օլունմուշ, քէզա գօլէ-
ճին քիւթիւպիւսնէ միւսիւրի միւթէվէֆա
Եագուպ Տէր Գրիգորեան էֆ. զիքրինէ Քիթապ
ը Շէրիֆ թագսիմի թարաֆընտան 10 լիւր
հէտիյէ օլունմուշ: Պու վէ իլավէ օլունաճաղ
մէպլաղ իլէ գօլէճէ քիթապլար ալընաճաղ
տըր: — Պու սէնէ Ատանա Փրօ. մէքթէպինին
առէտի 8 օլուպ անլէրտէ 3 մուալիմ 8 մու-
ալլիմէ թահթ ը իտարէսինտէ 324 թալէպէ-
լէր թալիմ օլունսուլար: Ագատէմիտէն 8
թալէպէ մէզուն օլմուշ տըրլար: Ատանասա
Ամէրիգան գըզլար սիմինէրիսինտէ 160 թալի-
պաթ պուլունուպ նըսֆը լէյլի տիր: Մայիս
12 տէ մէզքիւր սիմինէրիտէ պիր գօնսէր վէ-
րիլէրէք 30 լիւր հասըլաթ օլմուշ, պու վա-
րա Սիմէօն օղլու ֆապրիգասը ճիւլարընտա
քիւչաա էտիլէն մէքթէպ իյիւն իսթիմալ օ-
լունմագտա տըր: Մէզքիւր մէքթէպ ֆապրի-
գա ամէլէլէրինին չօճուզլարը իյիւն տըր:
Ատանա գըզլար Ղեմիլնէրիսի ըլիսի Միս Փէք
պիր սէնէ թաթիլ իյիւն Ամէրիգայա կիթմիշ
տիր: Նազարէթ էֆ. ըէճէպեան Ատանա վի-
լայէթի մէճլիս ի ումուսիսինէ աղա ինթիխապ
օլունմուշ տըր: — Վեր. Կ. Ատանալեան Պը-
րուսա քիլիսէսի թարաֆընտան չօպանըղա
տալէթ օլունմուշ վէ գապուլ էյլէմիշ տիր: —
Տէրս քիթապլարը հախօտ Իսթանպուլտա պու-
լունապիլէն սաիր հէր հանկը նէվ քիթապլար
սըփարըշ էթմէք իսթէյէնլէրին Բիւրքճի խան-
տա Բէչիլեան մաթպաասընա միւրաճէաթ էթ-
մէլէրի թալիսիյէ օլունուր:

Միւսիւր ի մետուշ վէ տսիպ ի իսթիյազ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԲԵՇԵՆԱՆ ՄԱԹՊԱՍԱԸ

Տէրխաստէր, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան Նօ. 32—34